

NATIONAAL

WARMTEPOMP TRENDRAPPORT

DOOR **DNE** RESEARCH

2025

Publicatie

DNE RESEARCH
DASHBOARDS REPORTS CONGRESSES

 WARMTE 365
 HVAC SMART HEATING INSULATION

Kennispartners

 GREEN HEATING SOLUTIONS
 VENTILATION COOLING BUILDING AUTOMATION

 Vereniging
Warmtepompen

**Nog geen
exposant?**
Laatste stands
beschikbaar

Scan de QR code
voor meer informatie

NATIONAAL
**2025 WARMTEPOMP
TRENDRAPPORT**

DOOR DNERESEARCH

Publicatie

DNERESEARCH
DASHBOARDS REPORTS CONGRESSES

WARMTE 365
HVAC SMART HEATING INSULATION

Kennispartners

GREEN HEATING SOLUTIONS
VENTILATION COOLING BUILDING AUTOMATION

 **Vereniging
Warmtepompen**

Colofon

Het Nationaal Warmtepomp Trendrapport is een publicatie van:
Dutch New Energy Research en Warmte365
Stationsplein 99, unit 176
1703 WE Heerhugowaard
072 - 572 97 94
info@dutchnewenergy.nl

Uitgever
Peter Groot

Hoofdredacteur
Gijs de Koning

Hoofdonderzoeker
Hrvoje Medarac

Onderzoek
Hrvoje Medarac
Mônica Anater
Saadallah Shehab

Redactie
Evelien Schreurs
Gijs de Koning
Sjoerd Rispens

Vormgeving
Stephanie aan de Wiel

Identificatiegegevens
Print: ISSN: 3050-7308
Online: ISSN 3050-7650

Druk
Publishing Services,
Aalsmeer

Copyright
Alle rechten
voorbehouden. Niets uit
deze uitgave mag worden
gereproduceerd zonder
uitdrukkelijke toestemming
van Dutch New Energy
Research. Ondanks de
grote zorgvuldigheid
waarmee dit rapport
is samengesteld, is de
uitgever niet aansprakelijk
voor de gevolgen van
onvolledige of onjuiste
informatie.

Woord van dank
We willen de collega's van
Vereniging Warmtepompen
graag bedanken voor
hun steun tijdens het
onderzoeksproces en voor
hun bijdragen aan het
rapport.

Publicatie

DNERESEARCH
DASHBOARDS REPORTS CONGRESSES

WARMTE 365
HVAC SMART HEATING INSULATION

Kennispartners

GREEN HEATING SOLUTIONS
VENTILATION COOLING BUILDING AUTOMATION

Vereniging Warmtepompen

Sponsors

Panasonic
heating & cooling solutions

mitsubishi electric
WARMTEPOMPEN & AIRCONDITIONERS

ALKLIMA
KLIMAATOPLOSSINGEN

Carrier

chapter

GROUPE ATLANTIC
NEDERLAND
atlantic FUJITSU ORCON

INTERGAS®

itho daalderop
Climate for life

Pentec
Pressure and Temperature Control
DUCO
sustainable security solutions

Q V A N T U M
Heat pumps for sustainable cities

remeha

SPIROTECH

STIEBEL ELTRON

Vaillant

WASCO

weheat

VOOR IEDERE WONING EEN ECODAN

De impact van overheidsbeleid op de warmtepompmarkt is duidelijk

Na jarenlange groei bereikte de markt voor warmtepompen in 2023 een voorlopig hoogtepunt. Deze piek was in lijn met de ambities en het beleid van het toenmalige kabinet. In 2024 stortte de markt echter in: het nieuw in gebruik genomen thermische vermogen aan warmtepompen lag 25 procent lager dan in het jaar ervoor. Het voorstel voor een norm voor (hybride) warmtepompen verdween en de focus van het kabinet verschoof, waardoor verduurzaming minder prioriteit kreeg.

De eerste cijfers van 2025 schetsen een ander beeld. Op basis van de eerste vier maanden van het jaar verwacht Dutch New Energy Research dat er, in totaal, 176.000 warmtepompen verkocht zullen worden, goed voor zo'n 1,3 gigawatt aan thermisch vermogen. Dit zou neerkomen op een groei van 41 procent ten opzichte van 2024.

Toch zijn deze cijfers niet los te zien van het beleid. Begin 2025 zijn de subsidies voor warmtepompen met een lage capaciteit versoberd. Huiseigenaren konden echter met een offerte uit 2024 nog profiteren van de gunstigere subsidievoorwaarden, wat vermoedelijk heeft geleid tot een piek in de residentiële verkopen aan het begin van 2025.

Net als in voorgaande jaren blijkt de invloed van overheidsbeleid significant, vooral op de residentiële markt voor hybride- en lucht-waterwarmtepompen. Deze technieken worden vaak ingezet ter vervanging van (een deel van) de cv-ketel. Nu het voornemen om deze technieken te verplichten is vervallen, maken huishoudens vooral een financiële afweging. Subsidies kunnen dan het beslissende duwtje richting verduurzaming geven.

De water-waterwarmtepomp vormt een andere categorie. Deze wordt voornamelijk toegepast in nieuwbouwprojecten en de utiliteitssector. Daar gelden andere overwegingen: nieuwbouw mag geen gasaansluiting meer hebben (wat de noodzaak voor subsidies wegneemt) en profiteert van schaalvoordelen, waardoor deze techniek aantrekkelijker wordt. In de utiliteit zijn investeringsbudgetten vaak groter en wordt meer gekeken naar de lange termijn en de verhouding tussen gas- en elektriciteitsprijzen.

Een derde categorie wordt gevormd door lucht-luchtwarmtepompen, oftewel airconditioners. Die worden vooral aangeschaft als comfortproduct, los van beleidsmaatregelen. Het aandeel huishoudens dat met een airco koelt (en soms ook verwarmt) neemt toe. Met zonnepanelen kan in de zomer goedkoop worden gekoeld, zeker als salderen vervalt en de gelijktijdigheid van opwek en verbruik belangrijker wordt.

Omdat airco's ook kunnen verwarmen, wordt zo ongemerkt al een deel van de warmtevraag verduurzaamd. Als de gasprijs stijgt ten opzichte van elektriciteit, is het aannemelijk dat meer huishoudens hun airco gaan gebruiken als verwarming, simpelweg om kosten te besparen.

De markt voor airconditioners is dus minder afhankelijk van overheidsbeleid. Volgens de analyse van de eerste vier maanden van 2025 zullen er dit jaar 306.000 lucht-luchtwarmtepompen worden verkocht, een stijging van 14 procent ten opzichte van 2024. De jaarlijkse verkoop ligt sinds 2020 structureel boven de 250.000.

Waar de aircomarkt autonoom doorgroeit, hebben lucht-water- en hybride warmtepompen wél beleidsprykkels nodig. Met het huidige beleid wordt de doelstelling van 1 miljoen hybride warmtepompen in 2030 waarschijnlijk niet gehaald. Het goede nieuws is dat de markt snel reageert op de juiste prikkels. Huishoudens blijken bereid te verduurzamen, zolang de overheid hen nét dat zetje geeft.

Hrvoje Medarac
Hoofdonderzoeker Dutch New Energy Research

Gijs de Koning
Hoofdredacteur Warmte365 en Solar365

ALKLIMA.NL

**MITSUBISHI
ELECTRIC**
WARMTEPOMPEN & AIRCONDITIONERS

AUTHORIZED DISTRIBUTOR

ALKLIMA
KLIMAATOPLOSSINGEN

WARMTEPOMPEN

VERDUURZAMEN KAN IEDEREEN

Verduurzamen is de juiste keuze. Maar welke optie past het beste? Bij het verduurzamen met een warmtepomp zijn er meerdere mogelijkheden. Wij helpen je de beste oplossing te vinden. It's all Atlantic!

- ✓ All-Electric
- ✓ All-Electric Ready
- ✓ Hybride

Ontdek de Atlantic verduurzamingsroutes.
Scan de QR-code!

Inhoudsopgave

11	Highlights
13	Stand van de markt
14	Warmtepompmarkt toon eerste tekenen van herstel
16	Mogelijk herstel van de residentiële warmtepompmarkt
18	Residentiële sector kiest steeds vaker voor warmtepomp
19	De utiliteitssector blijft groeien
20	De warmtepompmarkt voor bestaande gebouwen is afhankelijk van subsidies
25	Handelswaarde van warmtepompen en airconditioners in de Europese Unie
26	Import en export van warmtepompen en airconditioners in de Europese Unie
27	Nederlandse import en export van warmtepompen en airconditioners
28	De verkoop van warmtepompen bleef in 2024 wereldwijd vrijwel op het niveau van het jaar ervoor
29	Alleen Verenigd Koninkrijk ziet groei in verkoop warmtepompen
30	De verkoop van airconditioningsystemen is op een recordhoogte
31	De stagnatie van zonnewarmte is in lijn met globale trends
32	Maken airconditioners meer huishoudens decarbonisatieklaar dan gedacht?
35	Toekomst van de warmtepomp
36	Als de trend doorzet, stijgt de verkoop van warmtepompen, maar blijft die onder de nationale doelstellingen
41	Markttrends
42	Warmtetransitie in het gedrang door politieke onzekerheid

Ontdek het
slimme hybride
verwarmen

GA VOOR XTRA OPBRENGST MET DE XTEND HYBRIDE WARMTEPOMP

Combineer warmwatervat Xtore met hybride warmtepomp Xtend om water duurzaam te verwarmen en op te slaan, op zonnige dagen met zonnepanelen zelfs kosteloos. Een unieke, innovatieve oplossing voor warm water van Intergas.

Bespaar
tot **80%** op
uw gasverbruik

Benut de capaciteit van je warmtepomp en zonnepanelen optimaal

Verlaag je energiekosten

Bespaar op gasverbruik en CO₂-uitstoot

ONTDEK DE
XTEND SERIE

Highlights

Na recordniveaus in 2023 te hebben bereikt, liet de warmtepompmarkt in 2024 een duidelijke terugval zien, met een daling van 25% in het in gebruik genomen vermogen. Voor 2025 zijn de signalen voor herstel voorzichtig positief. Op basis van trends in de eerste vier maanden wordt een groei ten opzichte van 2024 verwacht, daarmee is er een mogelijkheid dat het niveau van 2023 weer wordt behaald. Dit wijst op een geleidelijke stabilisatie van de markt, waarbij de sector voorzichtig aan weer terrein wint.

Na een daling van 30% in ook de verkoop van residentiële warmtepompen in 2024 ten opzichte van 2023, wordt verwacht dat de verkoop in 2025 weer het niveau van 2023 kan bereiken. De oorzaak voor dit herstel is een sterke inzet op marketing door de warmtepompmarkt als reactie op veranderingen in de ISDE-subsidie. De bijbehorende verkopen hiervan liepen door in de eerste maanden van 2025 sterk op. Er is echter geen reden om aan te nemen dat dit effect zal aanhouden. De verkopen van (hybride) lucht-waterwarmtepompen dragen het meeste bij aan deze opleving.

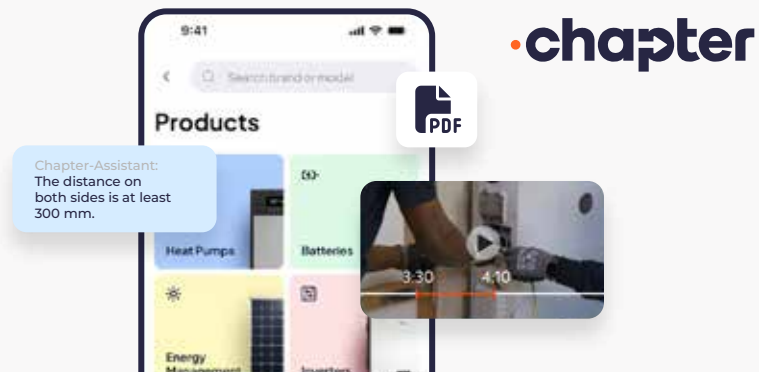
Overheidsprogramma's zoals de ISDE hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de groei van nieuwe installaties, met name in de residentiële sector. Nu de verkoop van warmtepompen in 2024 landelijk is teruggelopen, zijn subsidieregelingen nog belangrijker geworden om het momentum vast te houden. De cijfers laten niet alleen een toenemende afhankelijkheid van financiële steun zien, maar brengen ook duidelijke regionale verschillen in kaart.

Het aantal warmtepompsystemen in Nederland neemt aanzienlijk toe wanneer airconditioners met verwarmingsfunctie worden meegeteld. Hoewel deze apparaten in de eerste plaats worden gebruikt voor koeling, kunnen ze dankzij hun verwarmingscapaciteit dienen als een gedeeltelijk of zelfs volledig alternatief voor traditionele cv-ketels. Daardoor zouden meer Nederlandse huishoudens al als 'decarbonisatieklaar' kunnen worden beschouwd dan eerder werd aangenomen.

In plaats van de beoogde 1 miljoen hybride warmtepompen in 2030, wordt verwacht dat er tegen die tijd ongeveer 720.000 hybride systemen zullen zijn geïnstalleerd. In het algemeen zal het totale aantal warmtepompen in woningen naar verwachting gestaag toenemen tot bijna 300.000 eenheden per jaar in 2030. De meerderheid hiervan zal bestaan uit all-electric systemen, terwijl hybride warmtepompen een kleiner, maar nog steeds aanzienlijk, deel van het totaal zullen uitmaken.

Chapter AI. Slimme AI voor de energiesector binnen handbereik.

Warmtepomp fabrikanten, distributeurs en installateurs opgelet: maak je klaar voor het stookseizoen!

Chapter AI is jouw slimme digitale assistent die direct antwoord geeft op vragen – op basis van je eigen handleidingen, datasheets en documentatie.

Eén AI, drie toepassingen:

- **Agent Assist**
voor je interne support en sales teams
- **Field Assist**
voor installateurs in apps of portals
- **Consumer Assist**
voor eindgebruikers via je website

Wat kan de Chapter AI chatbot?

- ✓ Begrijpt jouw technische documentatie
- ✓ Antwoorden in tekst én klikbare opties, afgestemd op jouw doelgroep
- ✓ Flexibel inzetbaar op de gewenste plek binnen jouw organisatie
- ✓ Werkt met je bestaande systemen (o.a. SharePoint, PIM)

Start nu zelf en ervaar het gemak van AI

 www.chapter.works Chapter.works

Warmte die vooruitdenkt

Maak kennis met Weheat – Nederlandse R290-warmtepompen met A+++-rendement en ingebouwde 4G-connectiviteit. Zelflerend software detecteert storingen vroeg, bespaart servicebezoeken en geeft installateurs en beheerders real-timeinzicht in prestaties.

- Altijd online via 4G, geen wifi nodig
- Toekomstbestendig met R290 en A+++
- Voorspellend onderhoud, 30% minder service

Download de whitepaper of plan een demo via weheat.nl/trendrapport

 weheat

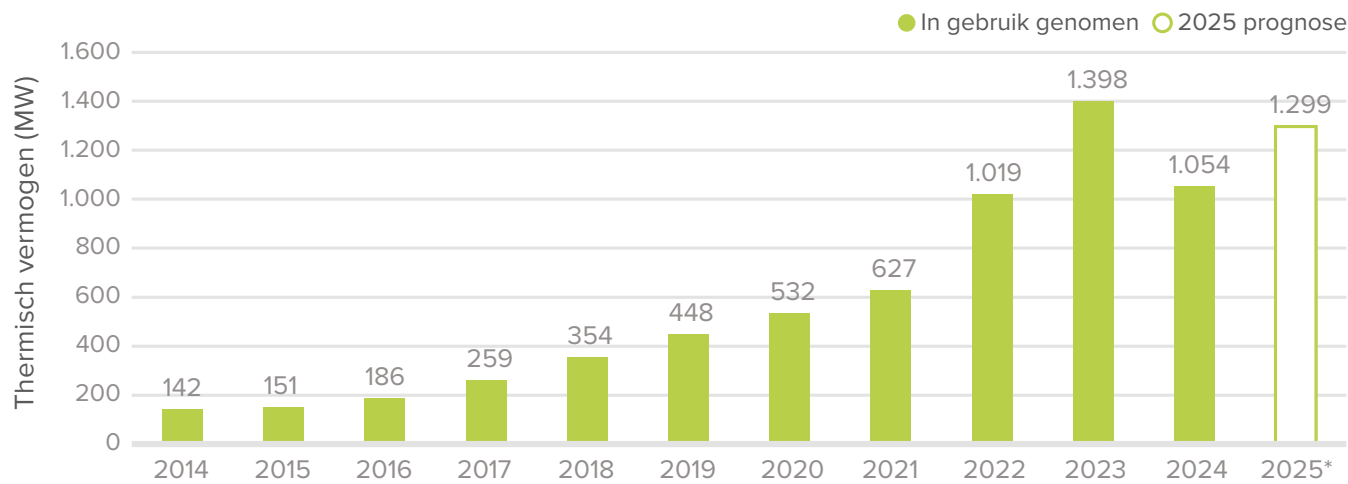

Stand van de markt

Warmtepompmarkt toont eerste tekenen van herstel

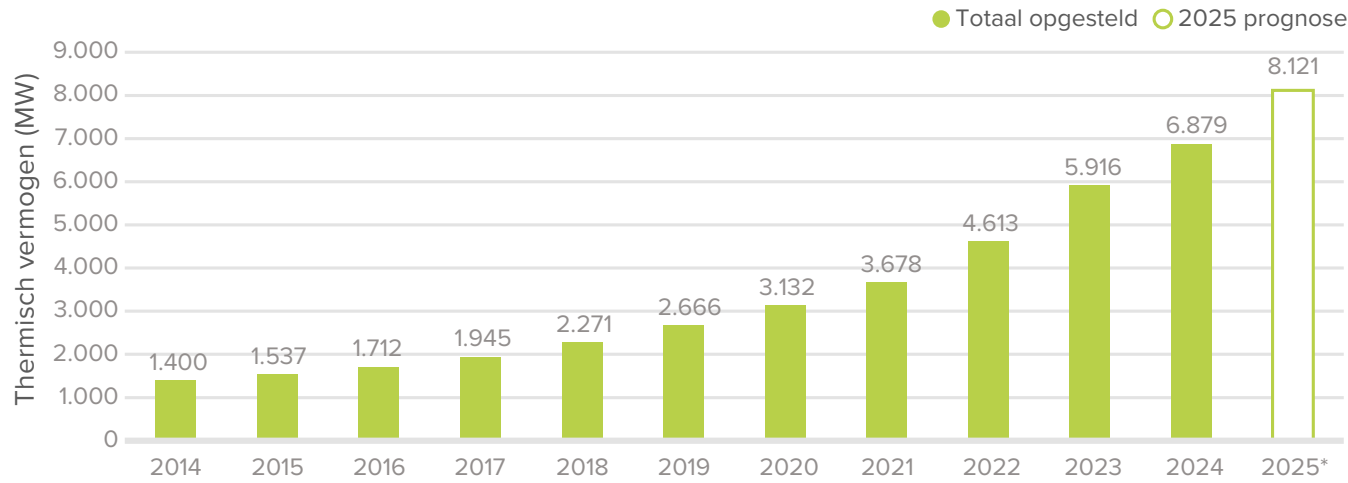
Na recordniveaus in 2023 te hebben bereikt, liet de warmtepompmarkt in 2024 een duidelijke terugval zien, met een daling van 25% in het in gebruik genomen vermogen. Voor 2025 zijn de signalen voor herstel voorzichtig positief. Op basis van trends in de eerste vier maanden wordt een groei ten opzichte van 2024 verwacht, daarmee is er een mogelijkheid dat het niveau van 2023 weer wordt behaald. Dit wijst op een geleidelijke stabilisatie van de markt, waarbij de sector voorzichtig aan weer terrein wint.

Prognose van in gebruik genomen thermisch vermogen van warmtepompen (excl. Lucht-lucht) ^{1, 2, 3} (Fig. 1)

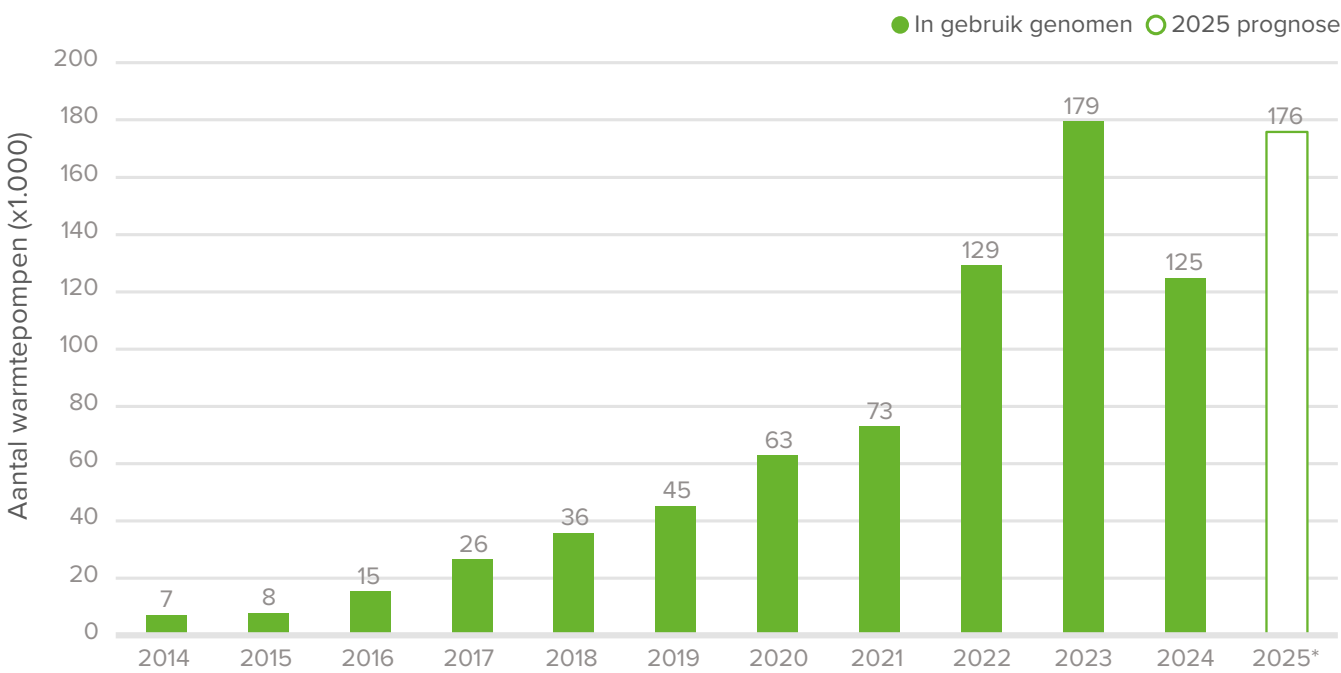
In 2023 was het in gebruik genomen thermische vermogen van warmtepompen historisch hoog met een totaal van 1,4 GW. In 2024 was dit ruim 0,3 GW lager, namelijk 1,05 GW. Voor 2025 wordt verwacht dat de markt weer iets gaat aantrekken. De verwachtingen voor 2025 zijn gebaseerd op de eerste vier maanden en komt uit op 1,3 GW aan thermisch vermogen.

Prognose van totaal opgesteld thermisch vermogen van warmtepompen (excl. Lucht-lucht) ^{1, 2, 3} (Fig. 2)

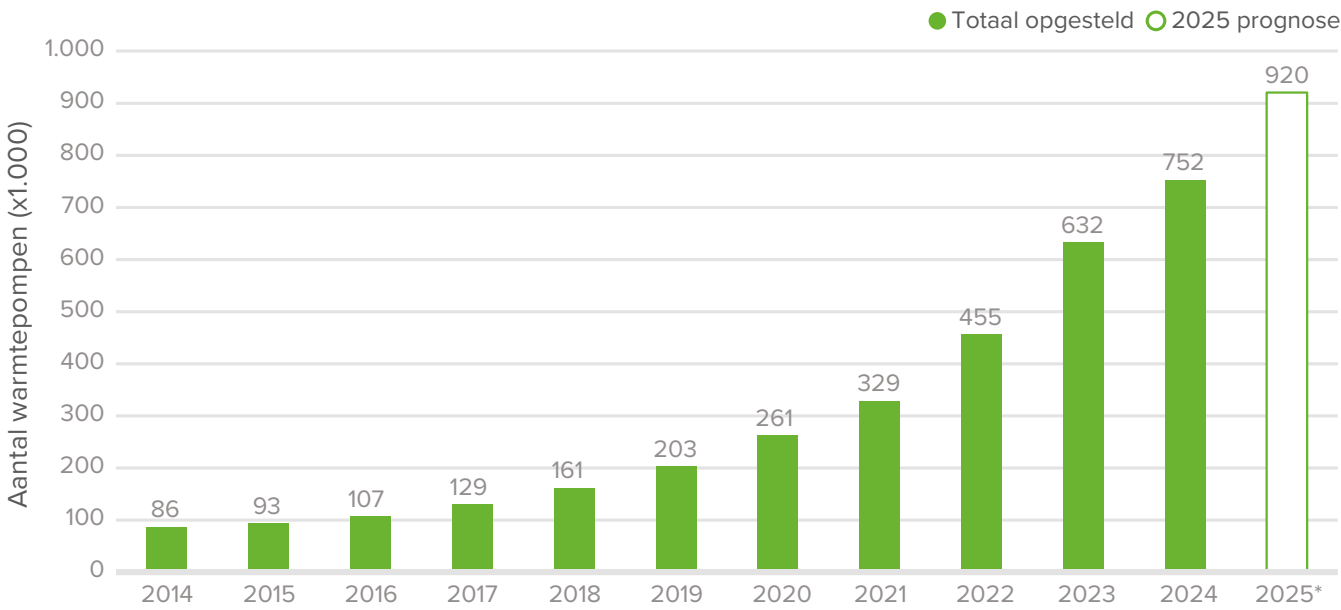
Het totaal verwachte opgestelde thermische vermogen van warmtepompen in Nederland kan een capaciteit halen van meer dan 8 GW in 2025, blijkt uit een analyse van de verkoopcijfers. Dat komt neer op een groei van 18% ten opzichte van 2024.

Prognose van aantal in gebruik genomen warmtepompen (excl. Lucht-lucht) ^{4, 5, 6} (Fig. 3)

In 2023 werden tot nu toe de meeste warmtepompen verkocht. In totaal werden er 179.000 verkocht. In 2024 waren dit er 125.000. Kijkend naar de verkoopcijfers van de eerste vier maanden van 2025 ligt de verwachting van het aantal verkopen rond de 176.000 warmtepompen. Als deze trend van de eerste vier maanden doorzet, zou dat betekenen dat de verkoop met 41% groeit ten opzichte van 2024.

Prognose van totaal opgestelde aantal warmtepompen (excl. Lucht-lucht) ^{4, 5, 6} (Fig. 4)

Op basis van de cijfers over de eerste vier maanden van 2025, wordt verwacht dat het totaal aantal geïnstalleerde warmtepompen in Nederland in 2025 zal uitkomen op 920.000. Dit is een groei van 22% ten opzichte van 2024.

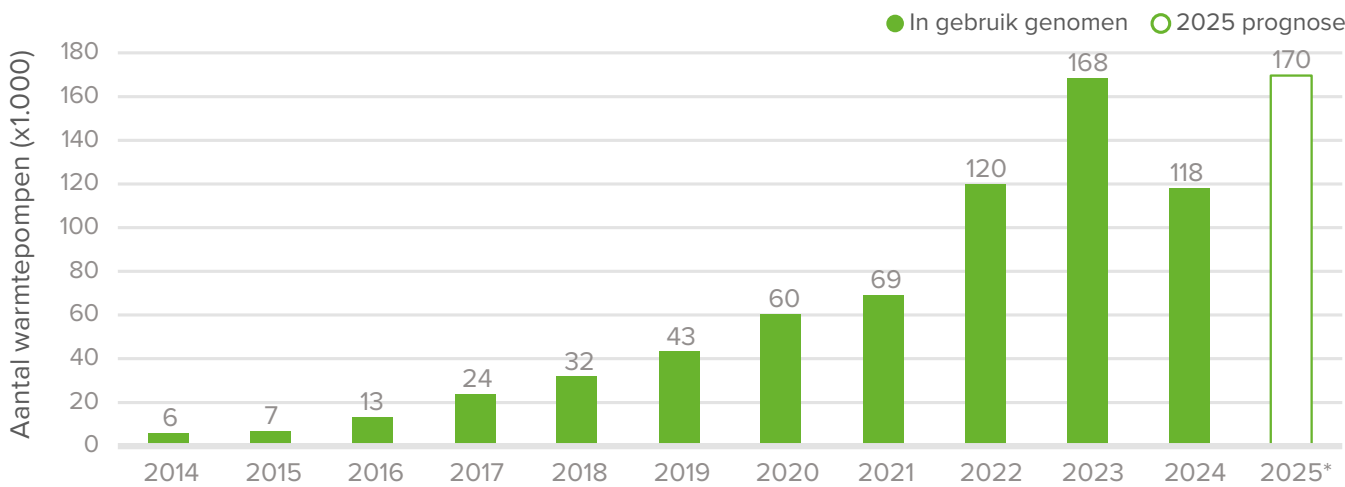
¹ CBS
² Vereniging Warmtepompen
³ Premium Access DNE Dashboard

⁴ CBS
⁵ Vereniging Warmtepompen
⁶ Premium Access DNE Dashboard

Mogelijk herstel van de residentiële warmtepompmarkt

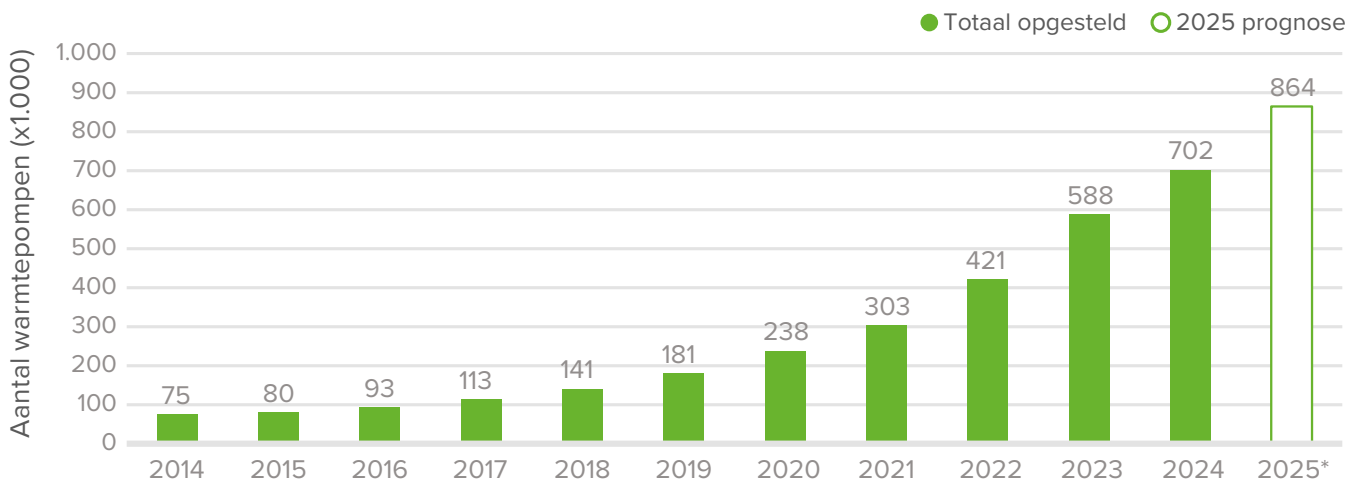
Na een daling van 30% in ook de verkoop van residentiële warmtepompen in 2024 ten opzichte van 2023, wordt verwacht dat de verkoop in 2025 weer het niveau van 2023 kan bereiken. De oorzaak voor dit herstel is een sterke inzet op marketing door de warmtepompmarkt als reactie op veranderingen in de ISDE-subsidie. De bijbehorende verkopen hiervan liepen door in de eerste maanden van 2025 sterk op. Er is echter geen reden om aan te nemen dat dit effect zal aanhouden. De verkopen van (hybride) lucht-waterwarmtepompen dragen het meeste bij aan deze opleving.

Prognose van het aantal in gebruik genomen individuele residentiële warmtepompen (excl. Lucht-lucht) ^{7, 8, 9} (Fig. 5)

Met de trend van de eerste vier maanden van 2025 in gedachten is het waarschijnlijk dat de markt voor residentiële warmtepompen zich gaat herstellen in vergelijking met het jaar ervoor. De verwachting is dat er in 2025 ongeveer 170.000 warmtepompen verkocht worden in het residentiële segment. Dit is een groei van 44% ten opzichte van 2024.

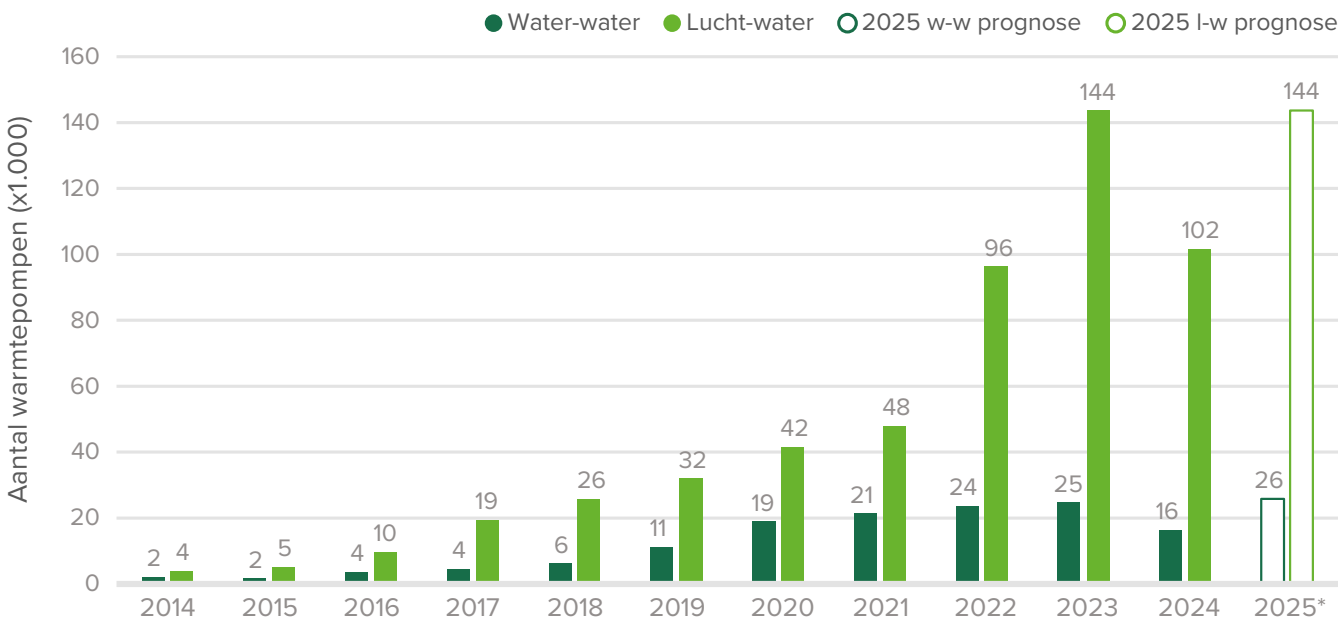
Prognose van het aantal opgestelde individuele residentiële warmtepompen (excl. Lucht-lucht) ^{7, 8, 9} (Fig. 6)

In 2024 waren er in totaal 702.000 geïnstalleerde residentiële warmtepompen in Nederland. De verwachting is dat het totale aantal geïnstalleerde residentiële warmtepompen in 2025 uitkomt op 864.000. Dat komt neer op een groei van 23% ten opzichte van 2024.

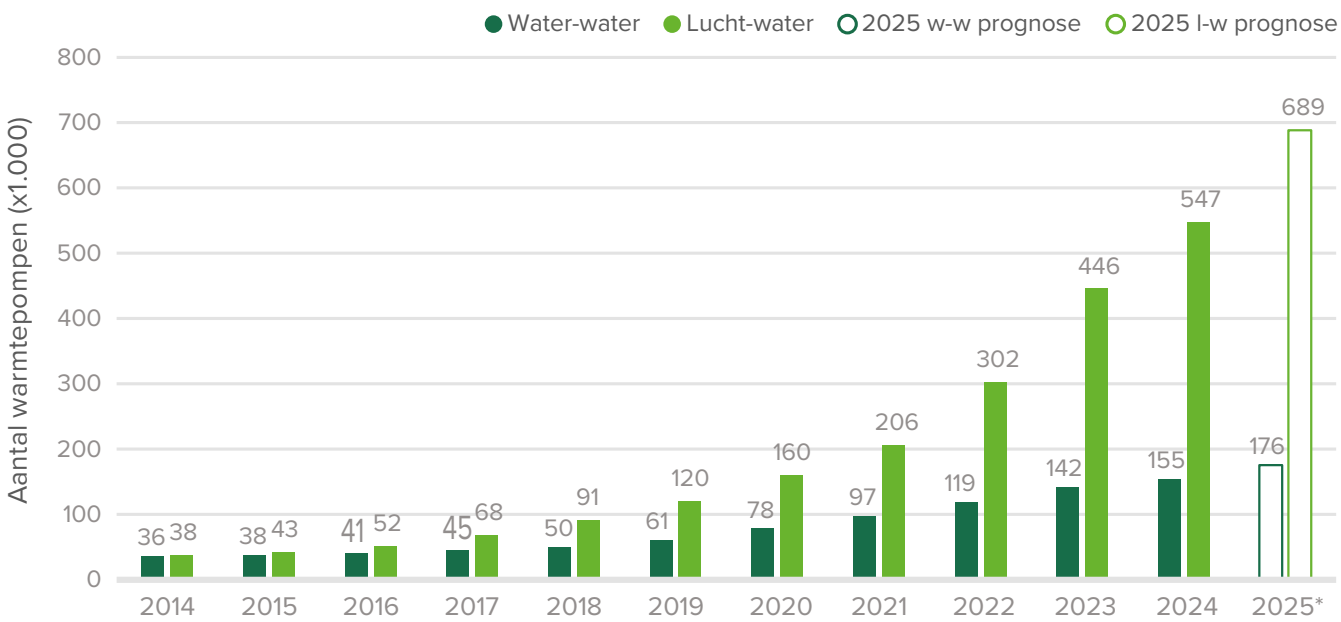
⁷ CBS
⁸ Vereniging Warmtepompen
⁹ Premium Access DNE Dashboard

Prognose van het aantal in gebruik genomen individuele residentiële warmtepompen naar warmtebron (excl. Lucht-lucht) ^{10, 11, 12} (Fig. 7)

Gebaseerd op de eerste vier maanden van 2025 kunnen zowel de markt voor water-waterwarmtepompen en lucht-waterwarmtepompen een herstel door gaan maken. Na de krimp in 2024 kan de verkoop van water-waterwarmtepompen een niveau bereiken van 26.000. Dit is een groei van ongeveer 63% ten opzichte van 2024. De verkoop van lucht-waterwarmtepompen kan in 2025 uitkomen op 144.000, dat komt neer op een groei van 41%.

Prognose van het aantal opgestelde individuele residentiële warmtepompen naar warmtebron (excl. Lucht-lucht) ^{10, 11, 12} (Fig. 8)

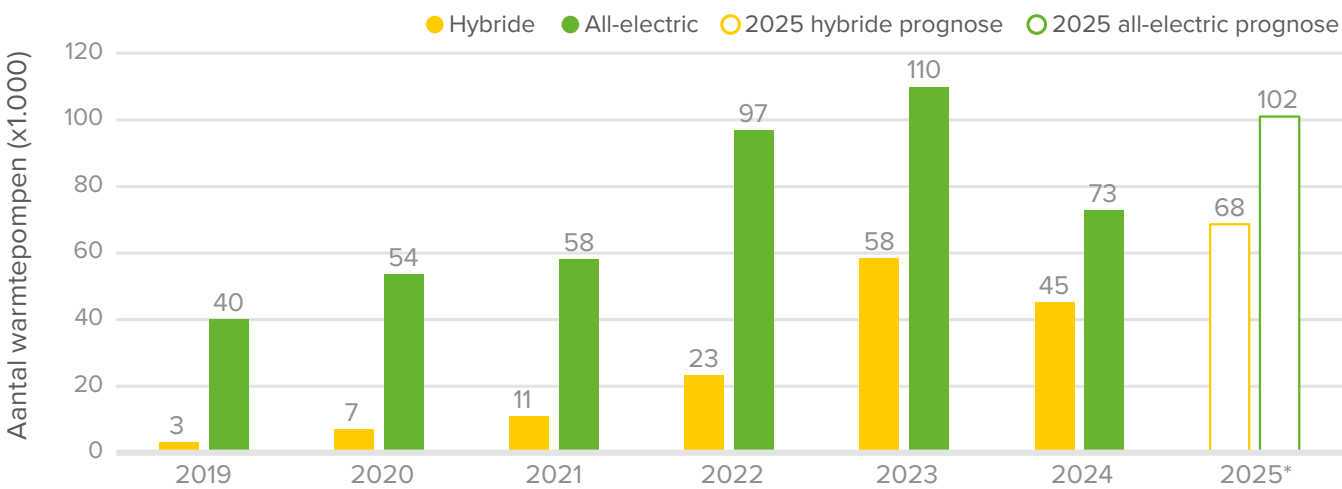
De prognose komt uit op een totaal aantal van 176.000 water-waterwarmtepompen eind 2025, dit is een groei van 14% ten opzichte van 2024. Voor lucht-waterwarmtepompen is dit 689.000, een groei van 26%.

¹⁰ CBS
¹¹ Vereniging Warmtepompen
¹² Premium Access DNE Dashboard

Residentiële sector kiest steeds vaker voor warmtepomp

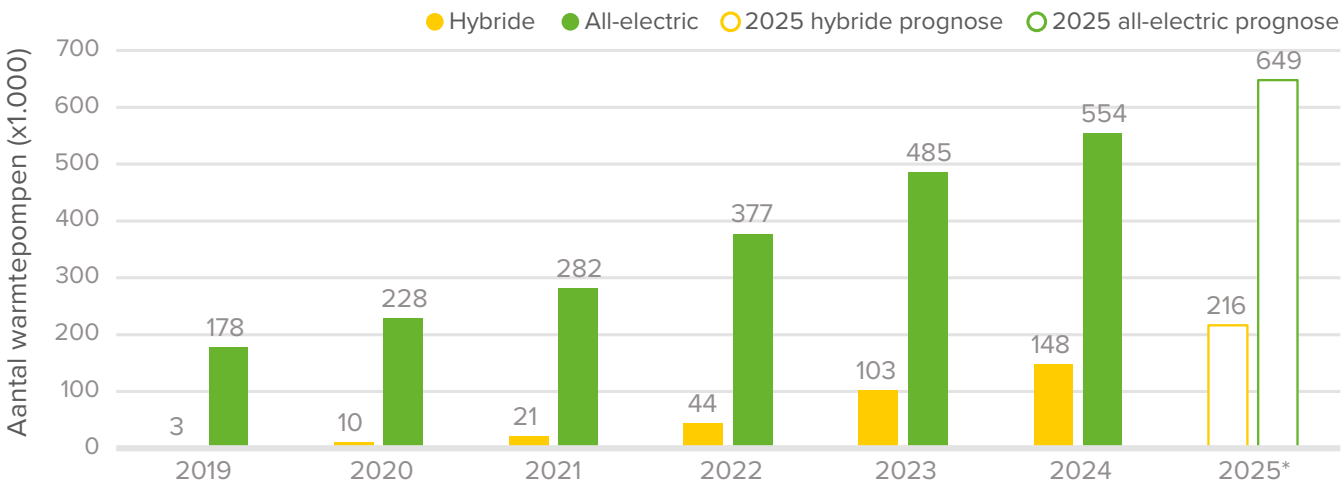
De markt voor hybride en all-electric warmtepompen kende in 2024 een daling, met een terugloop van 22% in de verkoop van hybride systemen en 34% voor all-electric warmtepompen. Toch wordt voor 2025 een aanzienlijke groei verwacht: het aantal hybride installaties zal naar verwachting met 51% toenemen en het aantal all-electric met 40%, waarmee het hybride segment het niveau van 2023 overstijgt. Deze verwachte groei weerspiegelt een voortdurende verschuiving in verwarmingsvoorkeuren in de residentiële sector en een bredere acceptatie van geavanceerde technologieën. Alles bij elkaar wijst de gecombineerde groei van hybride en all-electric warmtepompen op een mogelijk voorzichtig marktherstel en een toenemende rol voor warmtepompen in de woningverwarming.

Prognose van het aantal in gebruik genomen individuele residentiële warmtepompen naar type (excl. Lucht-lucht) ^{13, 14, 15} (Fig. 9)

In 2025 zullen er naar verwachting 68.000 hybride warmtepompen worden geïnstalleerd, dat is een stijging van 51% ten opzichte van 2023. Voor all-electric is dat aantal 102.000, ofwel een toename van 40% ten opzichte van 2024.

Prognose van het aantal opgestelde individuele residentiële warmtepompen naar type (excl. Lucht-lucht) ^{13, 14, 15} (Fig. 10)

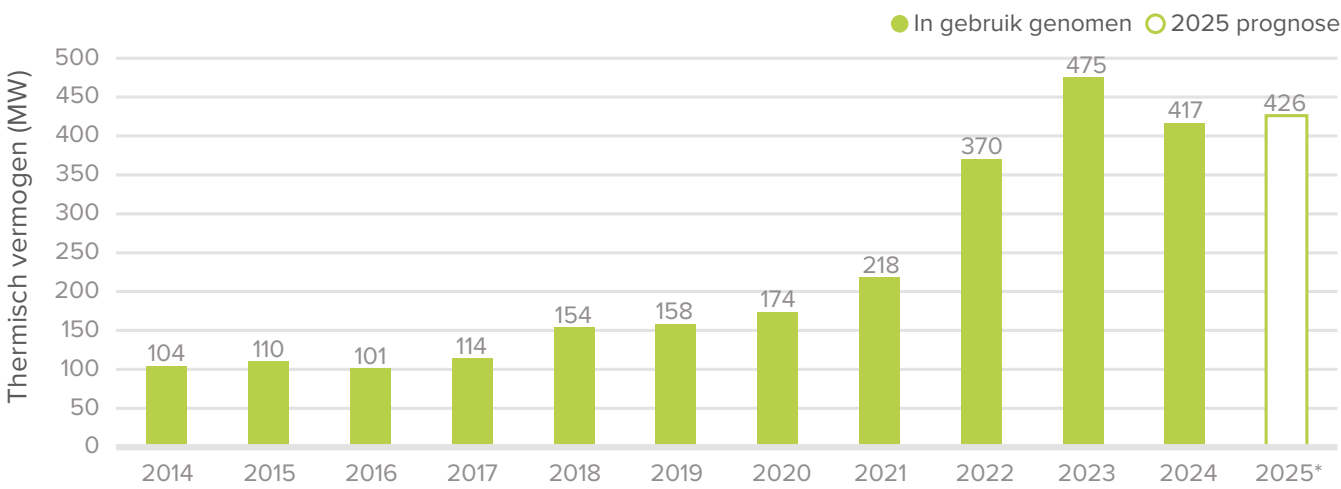
Bovengenoemde prognoses zouden een totaal aantal van 216.000 geïnstalleerde hybride warmtepompen betekenen en 649.000 all-electric warmtepompen.

¹³ CBS
¹⁴ Vereniging Warmtepompen
¹⁵ Premium Access DNE Dashboard

De utiliteitssector blijft groeien

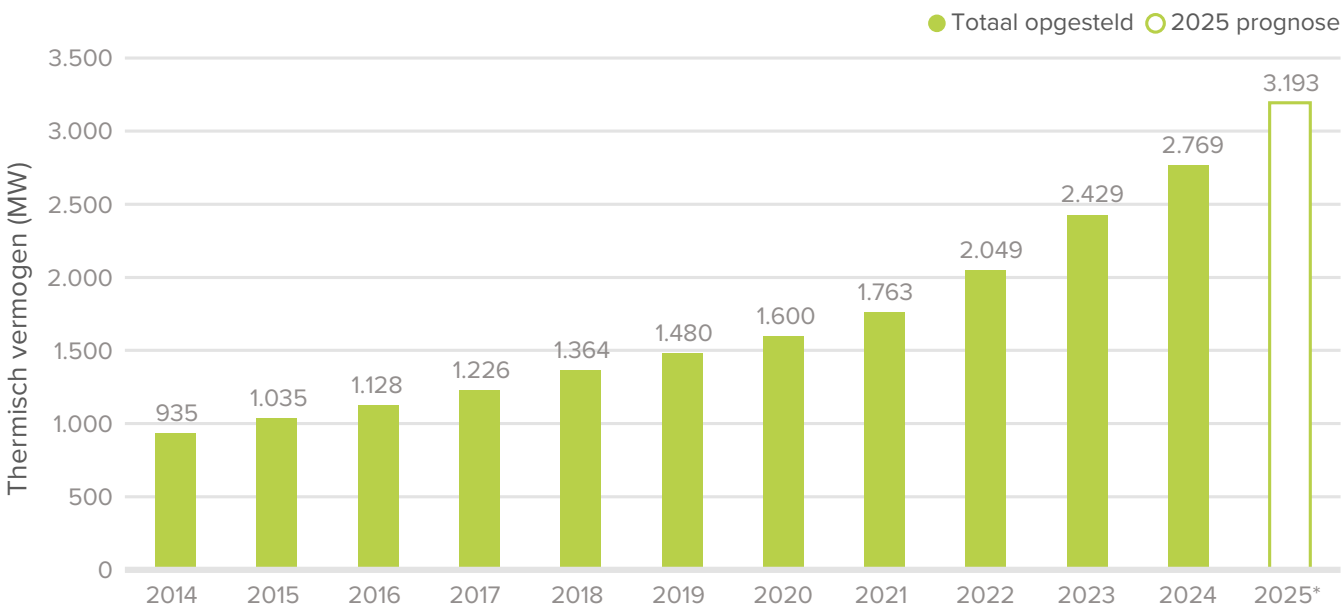
Na jaren van gestage groei kende de markt voor warmtepompen in de utiliteitssector in 2024 een daling van 12% in het in gebruik genomen thermisch vermogen ten opzichte van 2023. Voor 2025 wordt een stabilisatie verwacht, waarbij het vermogensniveau vergelijkbaar zal blijven met dat van het voorgaande jaar. Ondanks de recente vertraging wijzen de vooruitzichten op een geleidelijke verdere groei van de sector. Tegen het einde van 2025 wordt verwacht dat het totale opgestelde thermisch vermogen in de utiliteitssector ongeveer 3,2 GW zal bedragen, wat duidt op een voorzichtig optimistische verwachting voor nabije toekomst.

Prognose van het in gebruik genomen thermische vermogen van warmtepompen in de utiliteitssector (excl. Lucht-lucht) ^{16, 17, 18} (Fig. 11)

Naar verwachting zal er in 2025 voor 426 MW vermogen aan warmtepompen worden geïnstalleerd in de utiliteitssector. Dat is vergelijkbaar met de 417 MW die in 2024 werd geïnstalleerd.

Prognose van het totaal opgesteld thermisch vermogen van warmtepompen in utiliteit (excl. Lucht-lucht) ^{16, 17, 18} (Fig. 12)

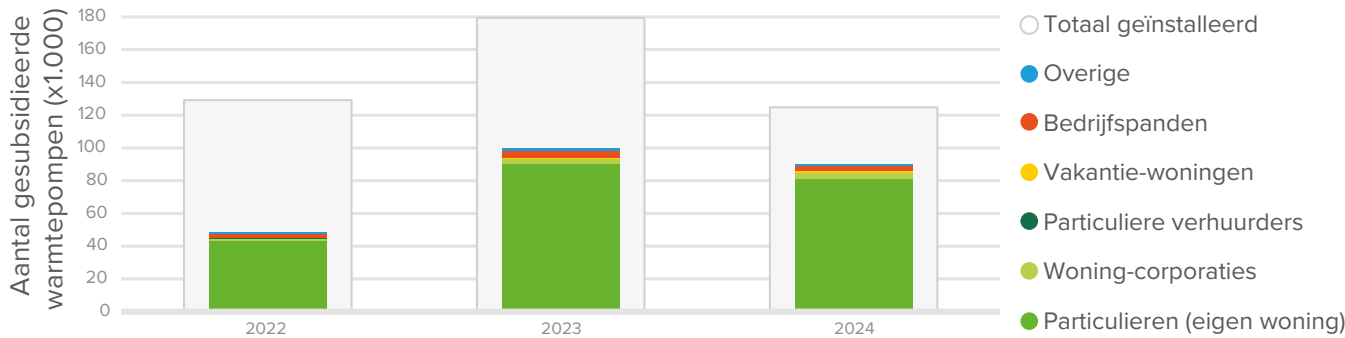
Met de groei in 2025 komt het verwachte totaal opgestelde thermisch vermogen van warmtepompen in de utiliteitssector uit op 3.193 MW. Dit komt neer op een groei van 15% ten opzichte van het totaal geïnstalleerde thermische vermogen in 2025.

¹⁶ CBS
¹⁷ Vereniging Warmtepompen
¹⁸ Premium Access DNE Dashboard

De warmtepompmarkt voor bestaande gebouwen is afhankelijk van subsidies

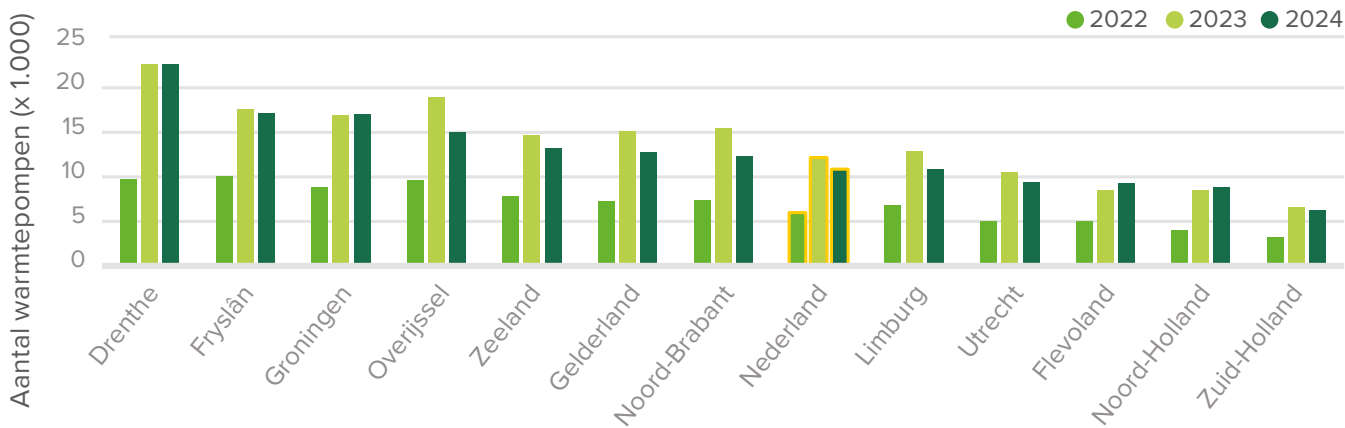
In de afgelopen jaren hebben subsidies een steeds belangrijkere rol gespeeld bij de adoptie van warmtepompen in Nederland. Overheidsprogramma's zoals de ISDE hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de groei van nieuwe installaties, met name in de residentiële sector. Nu de verkoop van warmtepompen in 2024 landelijk is teruggelopen, zijn subsidieregelingen nog belangrijker geworden om het momentum vast te houden. De cijfers laten niet alleen een toenemende afhankelijkheid van financiële steun zien, maar brengen ook duidelijke regionale verschillen in kaart. Van goed presterende plattelandsgemeenten tot achterblijvende stedelijke gebieden: de spreiding van gesubsidieerde installaties biedt waardevol inzicht in de kansen en uitdagingen binnen de Nederlandse energietransitie.

Aandeel van nieuwe warmtepompinstallaties met ISDE-subsidie (2022–2024) ²⁰ (Fig. 13)

Het gebruik van de ISDE-subsidie voor warmtepompen is de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Het aandeel nieuwe installaties is dankzij de ISDE-subsidie aanzienlijk gegroeid. In 2022 werd 38% van de nieuwe warmtepompen geïnstalleerd met behulp van ISDE. In 2023 lag dit getal op 56% en in 2024 op ruim 72%. Dit houdt in dat van de ongeveer 125.000 geïnstalleerde warmtepompen in 2024, bijna 90.000 geïnstalleerd zijn met behulp van de ISDE-subsidie. Ongeveer 90% van de aanvragen van de subsidie was afkomstig van particulieren met een eigen woning. Waar het totale aantal van nieuwe installaties afnam met 10%, werd het belang van de subsidie wel steeds duidelijker.

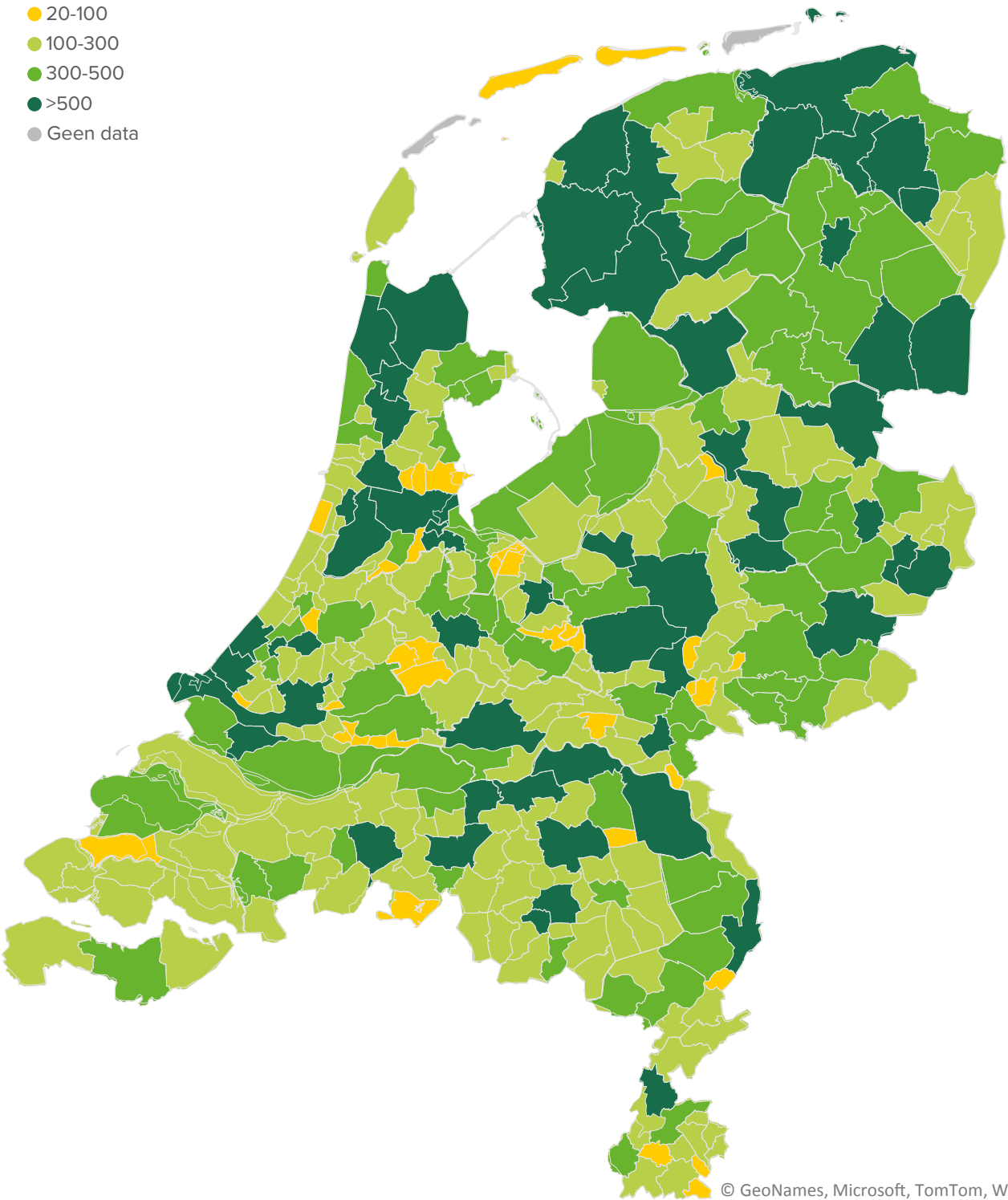
Warmtepompen met ISDE subsidie per 1.000 woningen ²⁰ (Fig. 14)

Waar er in 2023 nog een sterke groei in het aantal installaties van warmtepompen te zien was, kenmerkte 2024 zich door een daling in de meeste Nederlandse provincies. In 2024 was Drenthe de provincie met de meeste ISDE-subsidies, met 23 installaties per 1.000 huishoudens. Zuid-Holland kende het laagste aantal, met slechts 6 installaties per 1.000 huishoudens. Flevoland, Groningen en Noord-Holland waren de enige provincies die een groei lieten zien in het aantal geïnstalleerde warmtepompen per 1.000 huishoudens in 2024, ten opzichte van 2023. De provincies Limburg, Utrecht, Flevoland, Noord- en Zuid-Holland zitten onder het nationaal gemiddelde wat betreft het aantal geïnstalleerde warmtepompen per 1.000 huishoudens. Dit wijst erop dat de adoptie van de warmtepomp achterblijft in de meer dichtbevolkte provincies.

²⁰ Rijksoverheid, Regionale klimaatmonitor.

Jaarlijks aantal via ISDE, SEEH, SVOH of SVVE gesubsidieerde apparaten in 2024 ²⁰ (Fig. 15)

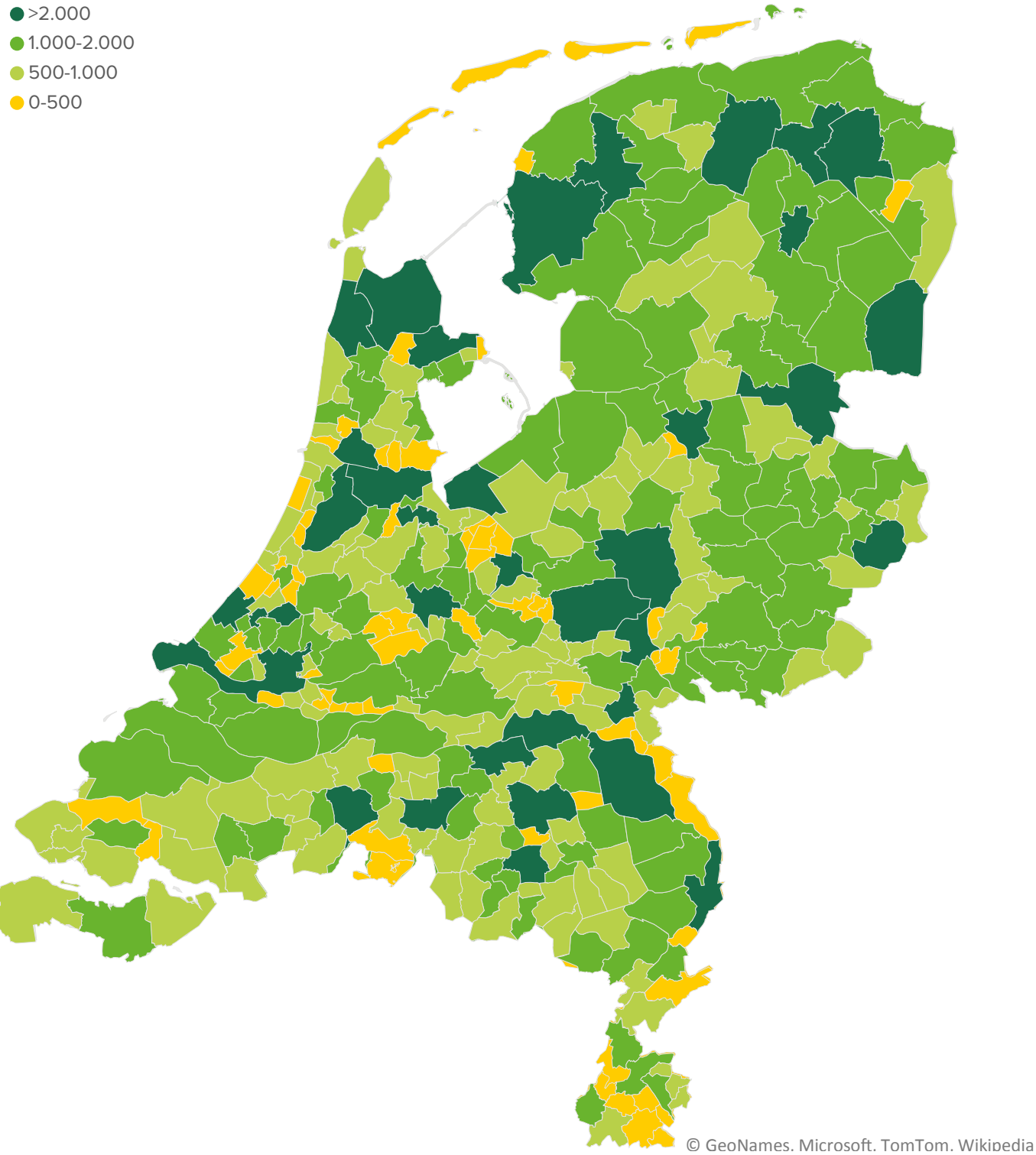

Groningen was in 2024 de provincie met het hoogste aantal gesubsidieerde warmtepompen, met in totaal 2.393 installaties. Deze waren ondersteund door regelingen als de ISDE, SEEH, SVOH, of de SVVE. Den Haag (1.915) stond op de tweede plek. Amsterdam (1.466) was derde. Schagen (1.258), Apeldoorn (1.152), Eindhoven (1.061) en Amersfoort (1.024) volgen. Dit zijn voornamelijk grote steden met veel inwoners, waardoor het statistisch gezien eenvoudiger is om hogere aantallen te halen. De steden met de laagste aantallen gesubsidieerde verkopen van warmtepompen waren Renswoude (21), Rozendaal (21), Ameland (36) en Eemnes (37). Dat zijn over het algemeen kleinere gemeenten die minder bevolkt zijn. Er zijn twee gemeentes waarvan de data ontbreekt.

Het nationale gemiddelde van gesubsidieerde warmtepompen per stad lag op 318. Gebaseerd op dit gemiddelde kan gesteld worden dat 215 steden onder het landelijke gemiddelde lagen en 125 steden erboven. Terwijl de grotere steden logischerwijs meer warmtepompen installeerden omdat er meer mensen wonen, laat de nationale distributie van gesubsidieerde warmtepompen zien dat er een brede geografische penetratie en operationele effectiviteit is van de subsidieregelingen.

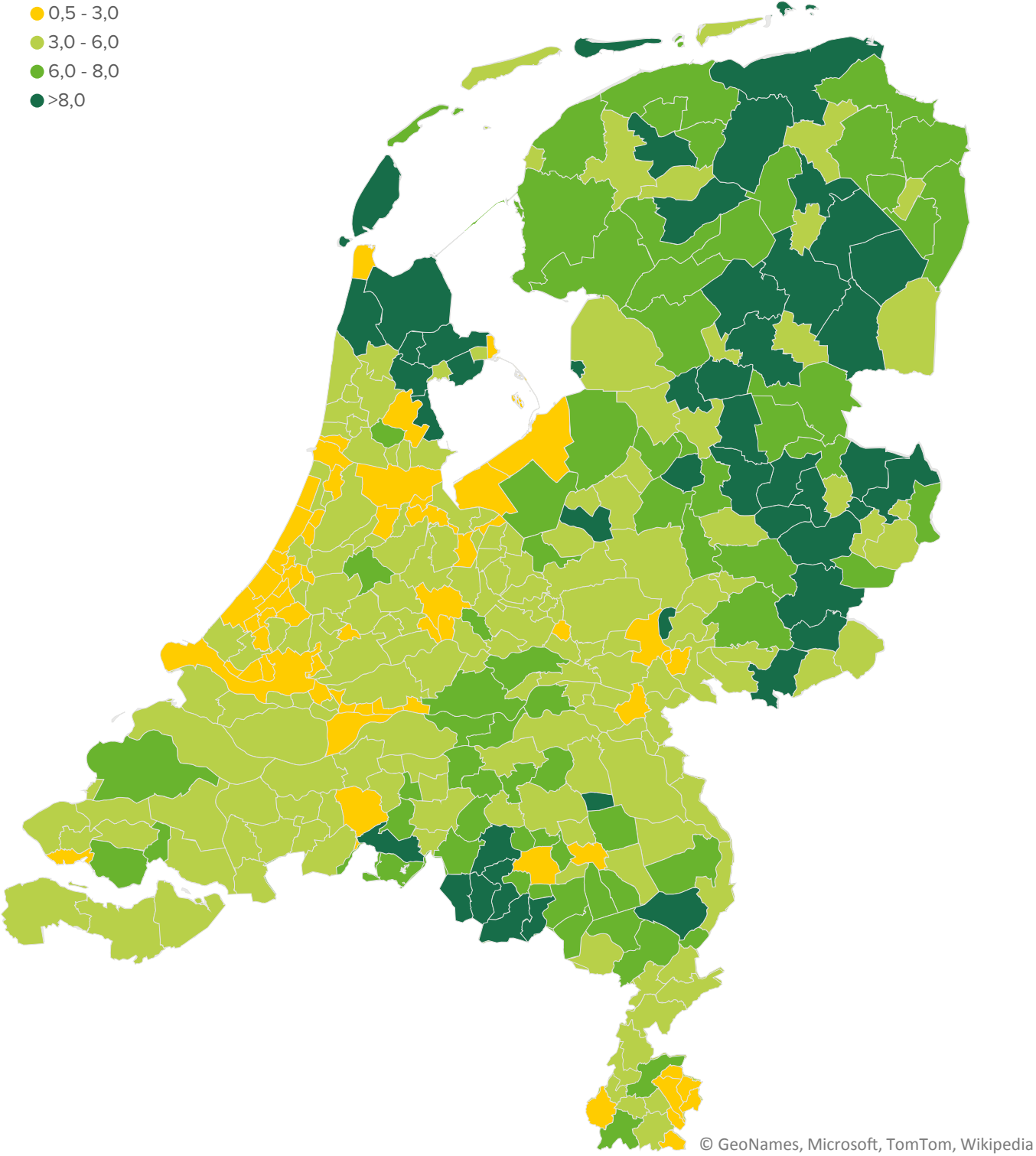
²⁰ Rijksoverheid, Regionale klimaatmonitor.

Cumulatief aantal via ISDE, SEEH, SVOH of SVVE gesubsidieerde apparaten (2016-2024) ²¹ (Fig. 16)

In 2024 lag het gemiddelde aantal gesubsidieerde warmtepompen per gemeente sinds 2016 in Nederland op 1.100. Er zaten 215 gemeenten onder dit gemiddelde, 127 zaten erboven. De steden met het hoogste aantal gesubsidieerde warmtepompen waren Amsterdam (6.397), Groningen (6.368), Eindhoven (5.056), Den Haag (4.931), Utrecht (4.750), en Tilburg (4.326). Ter vergelijking, de gemeenten met het laagste aantal gesubsidieerde warmtepompen in 2024 waren Schiermonnikoog (29), Vlieland (44), Rozendaal (69), Terschelling (137), Simpelveld (156).

Totaal aantal warmtepompen met subsidie in woningen (exclusief zakelijk) per 100 huishoudens ²² (Fig. 17)

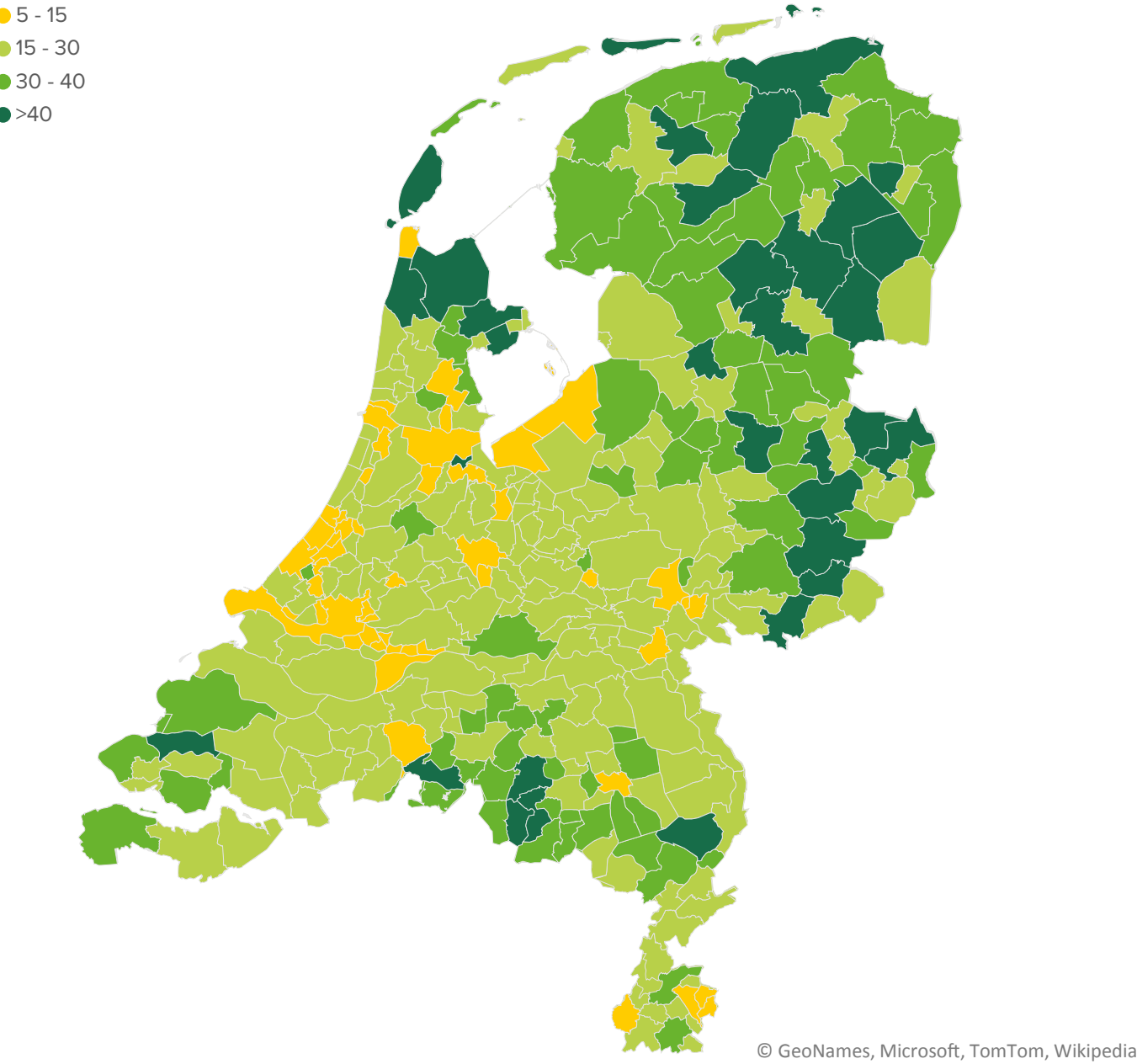

In de residentiële sector ligt het aantal gesubsidieerde warmtepompen per honderd huishoudens op 5,4. In totaal zitten 148 gemeenten boven dat aantal, terwijl 194 er onder zitten. Ondanks dat Amsterdam het hoogste aantal cumulatieve gesubsidieerde warmtepompen heeft, is het ook de gemeente met het laagste aantal per honderd huishoudens, namelijk maar 0,7. Diemen volgt de hoofdstad met 0,8. Rotterdam (0,9), Den Haag (1,0), Delft (1,1) en Schiedam (1,2) volgen. Dat staat in schril contrast met het Overijsselse Tubbergen, wat op kop loopt met 15,6 gesubsidieerde warmtepompen per 100 huishoudens, gevolgd door Schagen (15,4), Drechterland (15,0), Wierden (12,2) en Aa en Hunze (11,7). De bovenstaande kaart laat zien dat gemeenten met het hoogste aantal warmtepompen voornamelijk in de noordelijke regionen van het land liggen, voornamelijk in Overijssel en Drenthe. Ook in het zuiden zijn enkele gebieden waar veel warmtepompen zijn aangeschaft.

²¹ Rijksoverheid, Regionale klimaatmonitor.

²² Rijksoverheid, Regionale klimaatmonitor.

Totaal aantal warmtepompen met subsidies per 1.000 inwoners ²³ (Fig. 18)

De gemeente Schagen, in de provincie Noord-Holland, heeft het hoogste aantal gesubsidieerde warmtepompen met 70 installaties per 1.000 inwoners. Tubbergen volgt met (67,5), Drechterland (64,8), Texel (60,4) en Aa en Hunze (58,2). De andere kant van het spectrum, met het laagste aantal gesubsidieerde warmtepompen, staat Rotterdam met 5,5 warmtepompen per 1.000 inwoners. Amsterdam volgt met 6,9, Purmerend met 7,1, Capelle aan de IJssel met 8,0 en tot slot Dordrecht met 8,4. Het nationale gemiddelde komt uit op 26,2 warmtepompen per 1.000 inwoners, met 186 gemeenten onder het gemiddelde terwijl 156 er boven zitten.

De cijfers tonen significante regionale verschillen op het gebied van gesubsidieerde warmtepompen. Kleine en landelijke gemeenten, zoals Schagen, Tubbergen en Drechterland, voeren het land per hoofd van de bevolking. Deze gebieden profiteren van voordelige woonomstandigheden voor warmtepompen, zoals veel vrijstaande huizen en meer ruimte en betere toegang voor en tot technische systemen. Stedelijke omgevingen daarentegen, zoals Rotterdam en Amsterdam liggen ver achter, met cijfers die ver onder het landelijke gemiddelde liggen.

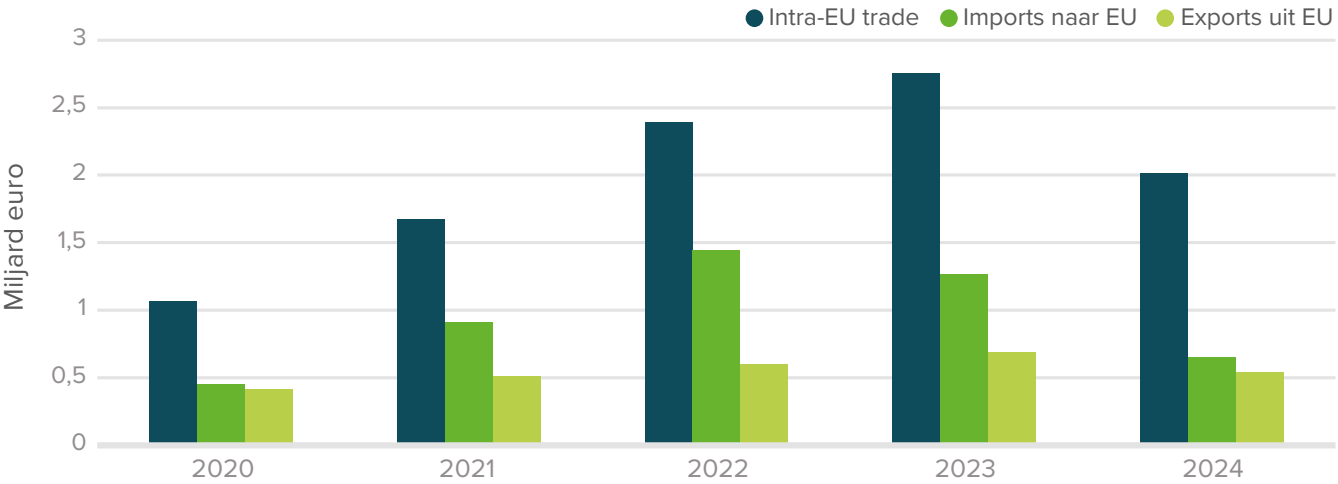
Meerdere oorzaken liggen hier aan ten grondslag. In dichtbevolkte steden wonen mensen vaker in appartementen of huurhuizen waar individuele beslissingen om warmtepompen te installeren niet door de bewoners genomen kunnen worden. Dat moet in samenspraak met bijvoorbeeld een huisbaas. Daar komt bij dat oudere gebouwen in stedelijke gebieden vaak dure renovaties moeten ondergaan voordat er een warmtepomp geïnstalleerd kan worden.

²³ Rijksoverheid, Regionale klimaatmonitor.

Handelswaarde van warmtepompen en airconditioners in de Europese Unie

De Europese warmtepompmarkt wordt grotendeels aangedreven door handel tussen lidstaten, al nam zowel de interne als externe handel in 2024 af. Na jaren van groei daalden de import- en exportvolumes, wat leidde tot een meer evenwichtige handelsdynamiek. Een vergelijkbare trend was zichtbaar in de markt voor airconditioners, waar de intra-EU-handel dominant blijft, ondanks een recente vertraging.

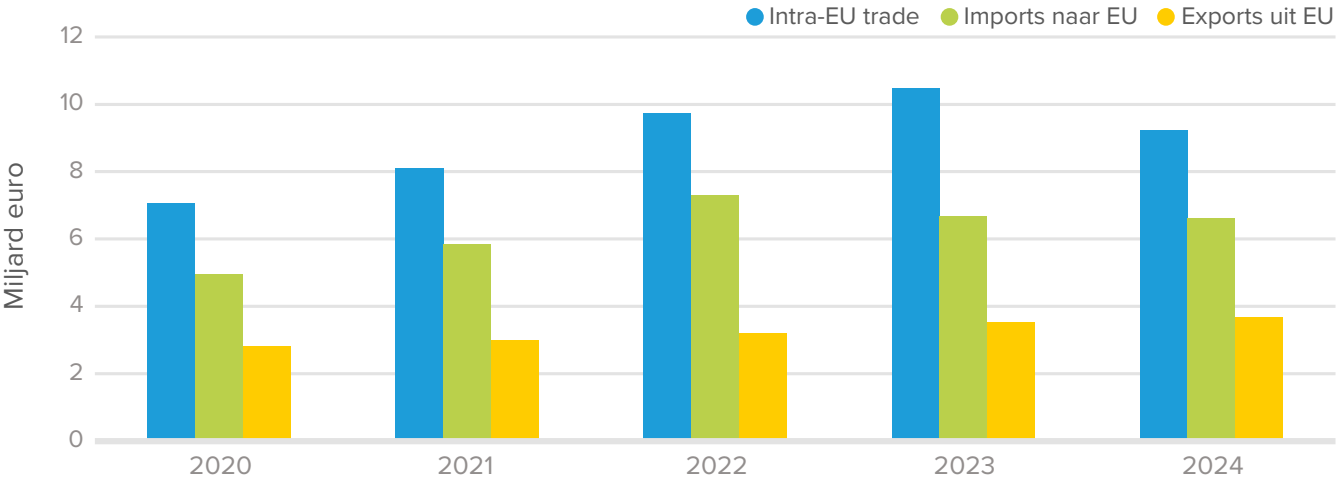
Handelswaarde van warmtepompen in de Europese Unie ²⁴ (Fig. 19)

In de Europese Unie vindt de meerderheid van de handel in warmtepompen plaats tussen lidstaten, met transacties die goed zijn voor 75% van het totaal. Deze interne markt piekte in 2023, toen er voor 2,75 miljard euro aan handel plaatsvond. Dit daalde in 2024 naar 2 miljard euro. Tegelijkertijd daalde de import uit niet-EU landen naar 654 miljoen euro. Dit piekte in 2022 met een totaal van 1,44 miljard euro.

De export groeide tot 2023, maar nam in 2024 met 21% af. Vorig jaar vond er ook een daling plaats van 26% van interne handel en ook een scherpe daling van 48% op het gebied van import. Als gevolg daarvan toonde de warmtepompmarkt een meer gebalanceerde handelsrelatie tussen import en export in vergelijking met de afgelopen jaren.

Handelswaarde van airconditioners in de Europese Unie ²⁴ (Fig. 20)

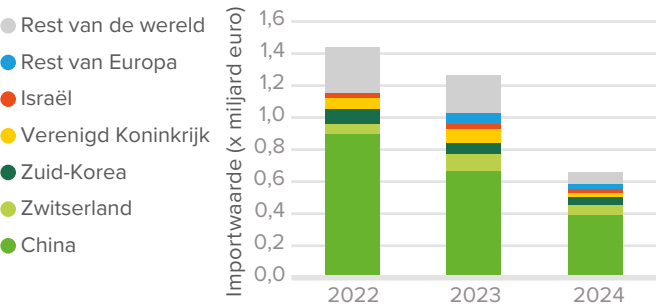
Transacties tussen EU-leden blijven de grootste bijdrage leveren aan de handel in airconditioners. In 2024 kwam de handel tussen EU-landen uit op 9,2 miljard euro. Het oversteeg daarmee de import, die uitkwam op 6,6 miljard euro. De export bereikte een totaal van 3,7 miljard euro. De handel binnen EU-landen zag wel een daling van 12% in het laatste jaar. De import kende een kleine stijging van 1%, terwijl de export met 4% daalde.

²⁴ Eurostat - Comext database

Import en export van warmtepompen en airconditioners in de Europese Unie

Hoewel de totale import van warmtepompen uit landen buiten de EU in 2024 is gedaald, bleef China met afstand de belangrijkste exporteur naar de EU. Ook de export van warmtepompen vanuit de EU nam af. Zwitserland bleef de belangrijkste bestemming voor warmtepompen die uit de EU worden geëxporteerd, gevolgd door het Verenigd Koninkrijk dat tekenen van herstel vertoonde, ondanks wereldwijde terugval. Ondertussen bleef de import van airconditioners stabiel en nam de export van airconditioners vanuit de EU licht toe.

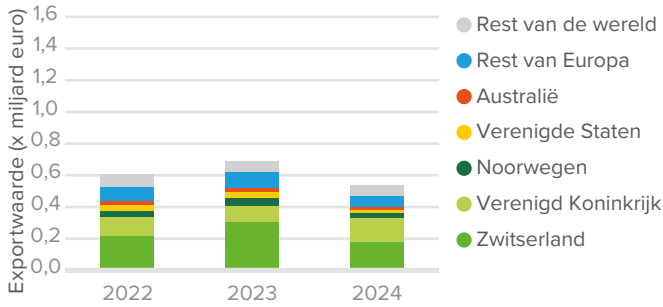
Importwaarde van warmtepompen naar de Europese Unie ²⁵ (Fig. 21a)

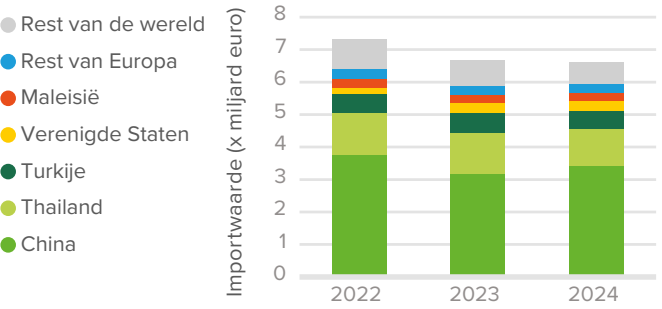
Op het gebied van importwaarde naar de Europese Unie was China de grootste exporteur van warmtepompen. Zij voorzagen 60% van alle import uit niet-EU landen. Zwitserland staat hierin op de tweede plek met 10% en Zuid-Korea nam 7% voor haar rekening. De totale import van warmtepompen uit niet-EU landen naar de EU daalde met 48% in 2024, een daling van ruim 1,2 miljard euro in 2023 naar 650 miljoen in 2024.

De export van warmtepompen uit de EU daalde met 21,5% in 2024 ten opzichte van 2023. Dat is een daling van ruim 687 miljoen euro naar 539 miljoen euro. Zwitserland blijft de grootste bestemming van de export van warmtepompen uit de EU met 182,7 miljoen euro aan waarde. Het Verenigd Koninkrijk zag ook een significante herstelperiode die uitkwam op een waarde van 147,9 miljoen euro. Een kanttekening daarbij is dat zowel de rest van Europa als de wereld een daling zag in 2024. De export naar belangrijke afzetmarkten zoals de Verenigde Staten, Australië en Noorwegen nam af, terwijl de algemene EU-export van warmtepompen juist toenam, waarbij Zwitserland haar belangrijke positie behield, zelfs met de scherpe daling die de markt in 2024 zag.

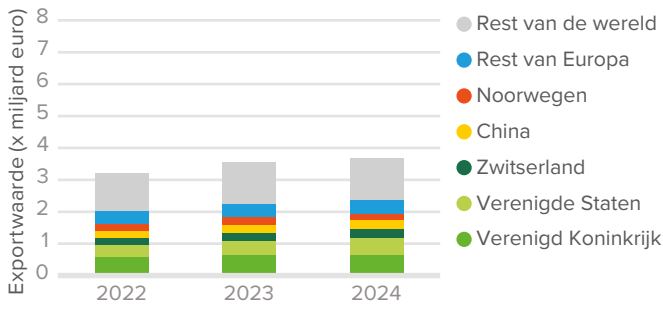
Exportwaarde van warmtepompen uit Europese Unie ²⁵ (Fig. 21b)

Importwaarde van airconditioners naar de Europese Unie ²⁵ (Fig. 22a)

Exportwaarde van airconditioners uit Europese Unie ²⁵ (Fig. 22b)

Terwijl het aandeel warmtepompen dat in 2024 naar de Europese Unie werd geïmporteerd afnam, bleef de import van airconditioners bijna gelijk aan het niveau van 2023. In totaal werd er voor 6,6 miljard euro airconditioners geïmporteerd van landen buiten de EU naar landen binnen de EU. China had daarin met 52% het grootste marktaandeel, gevolgd door Thailand met een aandeel van 17%.

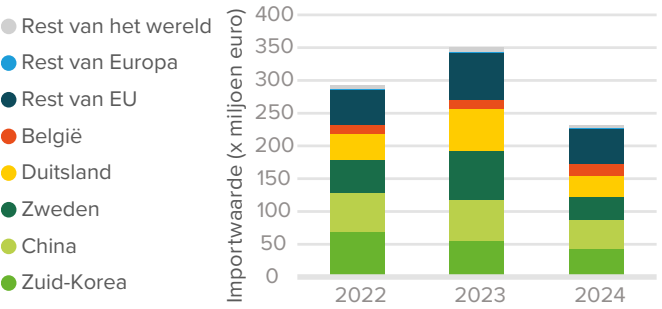
Er werd voor 3,7 miljard euro aan airco's geëxporteerd vanuit de Europese Unie. Daarvan ging het grootste deel naar het Verenigd Koninkrijk (664 miljoen euro), de Verenigde Staten (518 miljoen euro) en Zwitserland (218 miljoen euro). De export van warmtepompen vanuit de Europese Unie naar landen buiten de Europese Unie nam af, maar voor airconditioners nam dat juist toe met 4% in 2024.

²⁵ Eurostat - Comext database

Nederlandse import en export van warmtepompen en airconditioners

In 2024 daalden zowel de import als de export van warmtepompen in Nederland ten opzichte van 2023. De belangrijkste herkomstlanden voor import waren China en Zuid-Korea. Hoewel de import van airconditioners een dalende lijn liet zien, was deze minder sterk dan bij warmtepompen. Duitsland en de Verenigde Staten vormden de grootste afzetmarkten voor Nederlandse airconditioner-export.

Importwaarde van warmtepompen naar Nederland ²⁶ (Fig. 23a)

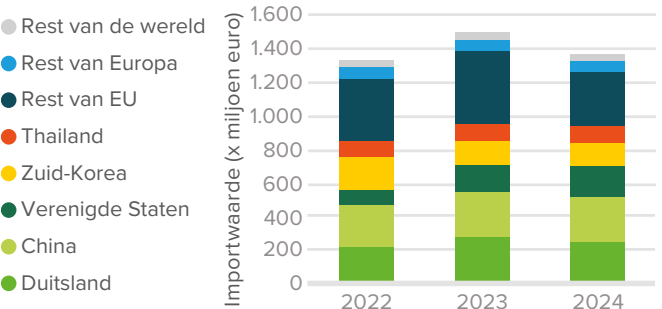

De top tien exportlanden zijn verantwoordelijk voor 95% van de Nederlandse import van warmtepompen. Zuid-Korea exporteerde de meeste warmtepompen naar Nederland in 2024, in totaal voor 44 miljoen euro. Gevolgd door China, (43 miljoen euro) en Zweden (35 miljoen euro). Nadat er een trend van jaarlijkse groei was te zien, daalde de import van warmtepompen in 2024 met 34 procent van 350 miljoen euro naar 231 miljoen euro.

Terwijl de import van landen als Zuid-Korea (20%), China (32%), Zweden (52%), Duitsland (50%) en Spanje (30%) daalde, nam de import van België en Italië juist toe met 35% en 13% in dezelfde periode.

De export van warmtepompen uit Nederland was goed voor 40% van de import van andere landen in 2024. De meeste warmtepompen werden naar Duitsland geëxporteerd. De export piekte in 2023 met een totaal van 145 miljoen euro maar daalde vorig jaar sterk, met 41% naar 86 miljoen euro. Daarnaast exporteert Nederland 86% van haar warmtepompen naar andere landen binnen de EU. Dit betekent dat de dalende verkopen in Nederland niet gedekt werden door de verkopen aan andere EU-landen.

Importwaarde van airconditioners naar Nederland ²⁶ (Fig. 24a)

Duitsland en China zijn voor Nederland de grootste importeurs van airconditioners, beiden hebben een aandeel van 19% van de import. In totaal komt 42% van de airconditioners die Nederland importeert uit de Europese Unie. Verder hebben ook de Verenigde Staten (10%), Zuid-Korea (7%) en Thailand (5%) een belangrijk aandeel van de import van airconditioners naar Nederland.

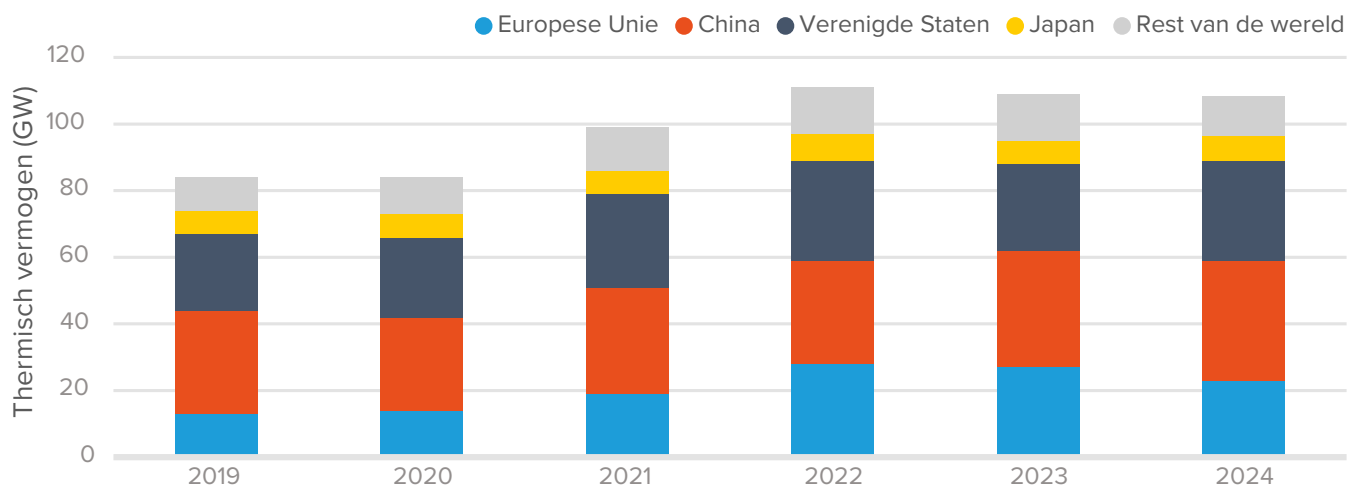
In 2024 nam de export van airconditioners met 13% af in vergelijking met 2023. Dat gaat om een daling van 1,3 miljard euro naar 1,1 miljard euro. Deze daling was het grootst voor Frankrijk (-52%), Italië (-30%) en Duitsland (-24%). Toch is Duitsland met een aandeel van 17% (ofwel 193 miljoen euro) nog de belangrijkste importeur van airconditioners uit Nederland. In totaal gaat ongeveer de helft van de Nederlandse export naar andere landen in de Europese Unie.

²⁶ Eurostat - Comext database

De verkoop van warmtepompen bleef in 2024 wereldwijd vrijwel op het niveau van het jaar ervoor

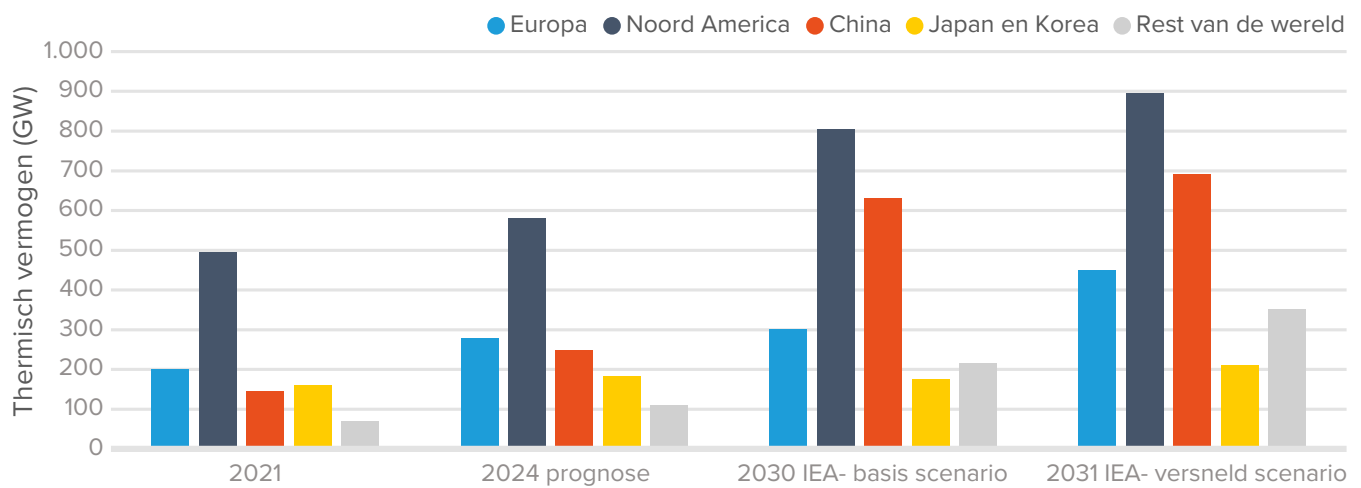
De wereldwijde warmtepompmarkt bleef in 2024 stabiel, ondanks een terugval binnen de Europese Unie. Op dit moment lopen de Verenigde Staten en China voorop met een geïnstalleerd vermogen van respectievelijk circa 30 GW en 36 GW, beide hoger dan de 23 GW in de EU. Vooruitkijkend wordt in de komende jaren aanzienlijke groei verwacht in Noord-Amerika, Europa en China.

Wereldwijde verkoop van warmtepompen in thermisch vermogen ²⁷ (Fig. 25)

Wereldwijd gezien bleef de verkoop van warmtepompen stabiel in 2024. In de EU was er echter een daling te zien van 17,5%. Van alle warmtepompen die in 2024 werden verkocht, werd meer dan een derde geïnstalleerd in China.

Forecast van wereldwijd totaal opgesteld thermisch vermogen van warmtepompen (incl. Lucht-lucht) ^{27, 28} (Fig. 26)

Naar verwachting zal Noord-Amerika ook de komende jaren koploper zijn wat betreft het totaal geïnstalleerd vermogen. Het totaal geïnstalleerde thermisch vermogen van warmtepompen in Noord-Amerika zal zich ontwikkelen van bijna 600 GW in 2024, tot zo'n 800 GW tot 900 GW in 2030.

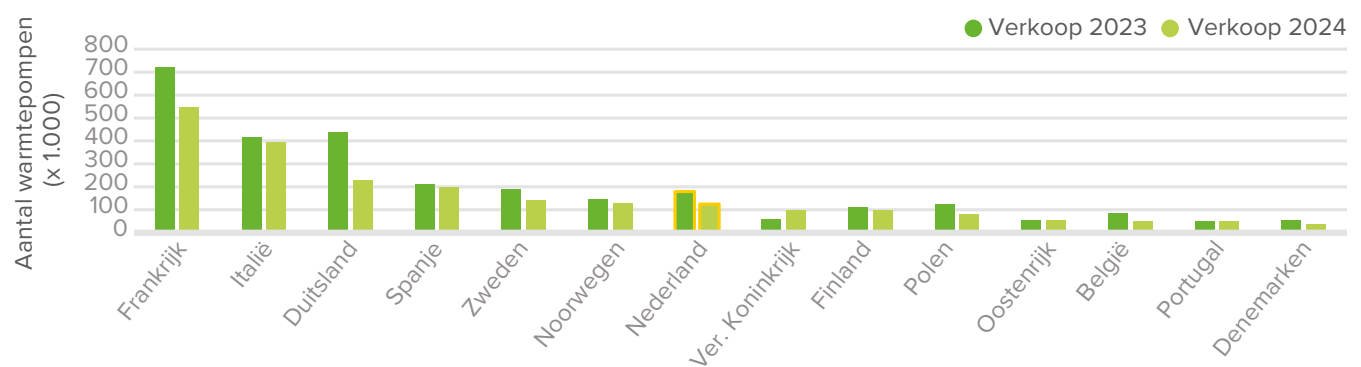
Ook de Europese groei zal doorzetten. In 2024 ging het totaal geïnstalleerd vermogen richting de 300 GW, wat zich naar verwachting zal ontwikkelen naar 300 GW tot 450 GW in 2030.

²⁷ IEA, International Energy Agency- Clean Energy Market Monitor, 2024
²⁸ IEA, International Energy Agency- The Future of Heat Pumps, 2022

Alleen Verenigd Koninkrijk ziet groei in verkoop warmtepompen

In 2024 zagen, volgens de EHPA, de meeste Europese landen een daling in de jaarlijkse verkoop van warmtepompen. Deze terugval komt door hoge elektriciteitsprijzen, politieke onzekerheid en een afname in de bouwsector. In Duitsland, België en Nederland was de daling het sterkst. Het Verenigd Koninkrijk vormde een opvallende uitzondering, met een groei van 63% in de verkoop. Frankrijk bleef koploper in de EU wat betreft het aantal verkochte eenheden, terwijl de Scandinavische landen voorop bleven lopen in het aantal geïnstalleerde warmtepompen per huishouden.

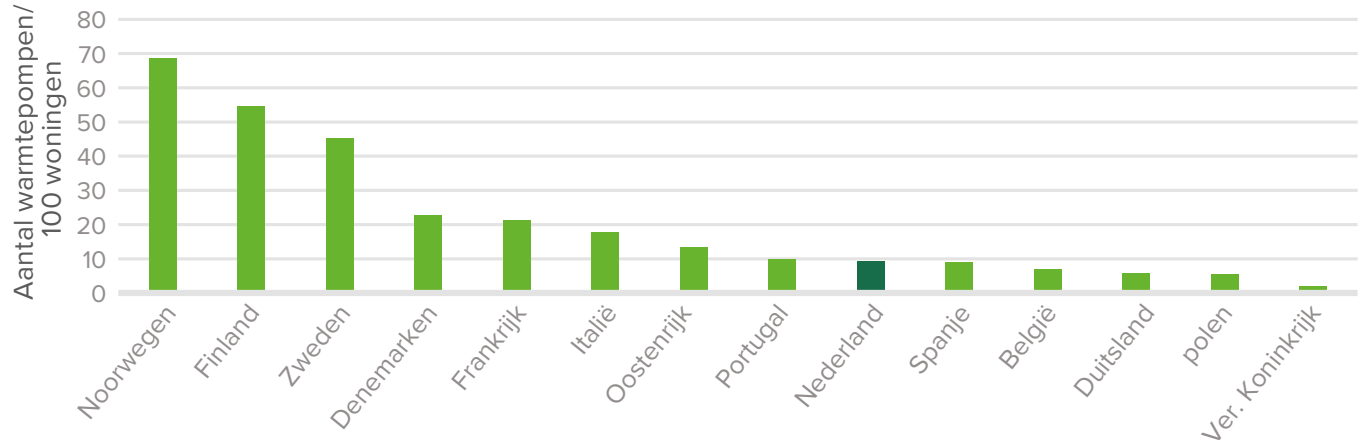
2024 verkoop van warmtepompen als belangrijkste bron voor verwarming en warm water in Europa ²⁹ (Fig. 27)

Volgens de European Heat Pump Association (EHPA) zagen de meeste Europese landen een daling in de jaarlijkse verkoop van warmtepompen in 2024 ten opzichte van het jaar ervoor. De enige uitzondering was te zien in het Verenigd Koninkrijk, die een significante groei zag van 63% in dezelfde periode. Volgens de Global Energy Review is het onzekere politieke landschap een van de oorzaken van de hoge elektriciteitsprijzen ten opzichte van aardgas. Een ander punt van de daling was de vertraging in de bouwsector, omdat een groot deel van de nieuwe warmtepompinstallaties in nieuwe gebouwen zitten³⁰.

Duitsland hoort bij de landen die het meest geraakt zijn door de daling in de markt. De markt daalde daar met 48%, in België was dat 40% en in Nederland 31%. De markt bleef in Oostenrijk en Portugal stabiel, terwijl Spanje en Italië een kleine daling zagen van 5%. Ondanks de algehele daling voerde Frankrijk de Europese markt aan in 2024, daar werden 547.000 warmtepompen verkocht. In Italië waren dat er 394.000 en in Duitsland 229.000.

Aantal warmtepompen per honderd woningen in Europa t/m 2024 ²⁹ (Fig. 28)

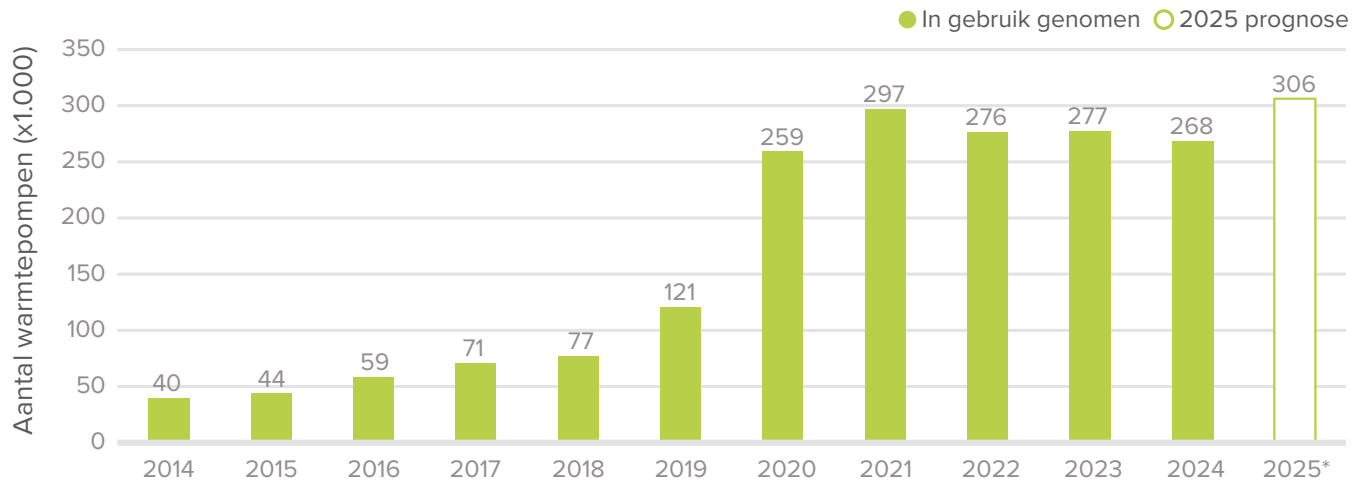
In Noorwegen is het aantal geïnstalleerde warmtepompen per honderd huishoudens het grootst, met ongeveer 68,6 units, gevolgd door Finland (54,6), Zweden (45,2) en Denemarken (22,7). Frankrijk heeft dan wel het meeste aantal warmtepompen verkocht in 2024, maar doet het in dit rijtje net iets slechter met 21,1 warmtepompen per honderd huishoudens. Volgens de EHPA heeft Nederland maar 7,7 warmtepompen per honderd huishoudens, terwijl het Verenigd Koninkrijk (een van de weinige landen die de laatste jaren een groei kent in de verkoop) laatste staat in deze vergelijking met 1,8 warmtepompen per honderd huishoudens. Voor Nederland is het totaal aantal warmtepompen in dit getal zonder airconditioners.

²⁹ European Heat Pumps Association, 2025
³⁰ Global Energy Review, 2025

De verkoop van airconditioningsystemen is op een recordhoogte

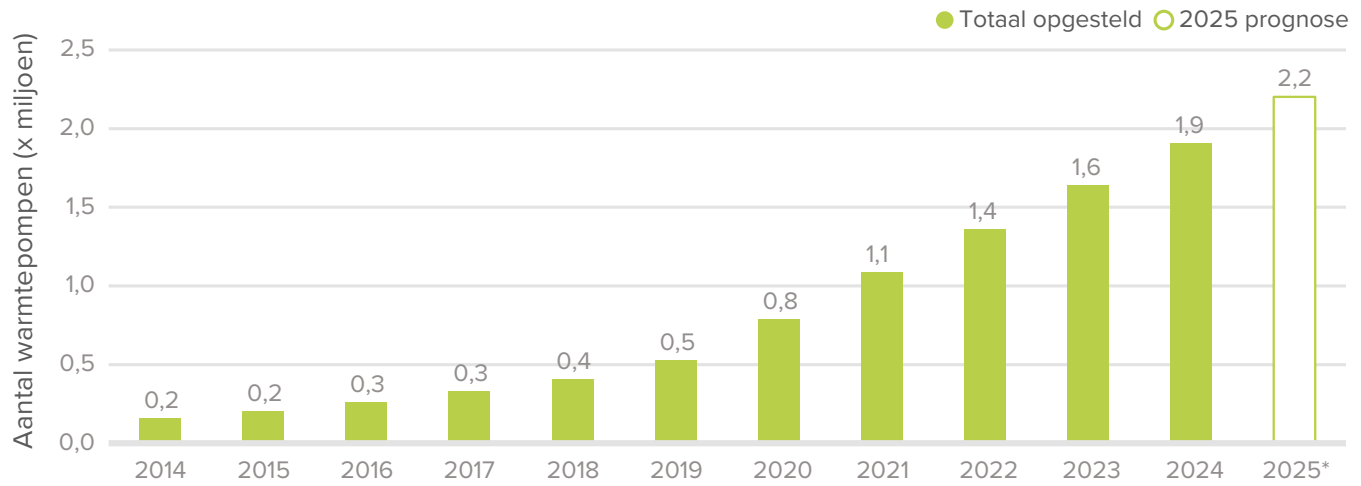
Hoewel de verkoop van warmtepompen in 2024 sterk daalde, bleek de markt voor lucht-luchtwarmtepompen (ofwel airconditioners) veerkrachtiger. In tegenstelling tot warmtepompen, worden airconditioners vaak geïnstalleerd in bestaande woningen om te voldoen aan de toenemende vraag naar comfort. Dit zou kunnen verklaren waarom, ondanks een daling van 3% in 2024, de verkoop van airconditioners naar verwachting met 14% zal groeien in 2025. Waarschijnlijk draagt het feit dat airconditioners gedurende het hele jaar bijdragen aan een binnencomfort bij aan hun aanhoudende populariteit.

Prognose van het aantallen van in gebruik genomen lucht-luchtwarmtepompen ^{31, 32, 33} (Fig. 29)

Naar verwachting zullen er 306.000 lucht-luchtwarmtepompen worden geïnstalleerd in 2025. Dat zou een toename van 14% zijn ten opzichte van 2024. Dit is een voortzetting van de verkoop van meer dan 250.000 airconditioners per jaar sinds 2020. Met het oog op het stopzetten van de salderingsregeling in 2027 en het feit dat de vraag naar koeling een vergelijkbaar patroon volgt als de stroomopwekking door zonnepanelen, zou deze trend zich de komende jaren kunnen voortzetten.

Prognose van het totaal aantal van opgestelde lucht-luchtwarmtepompen ^{31, 32, 33} (Fig. 30)

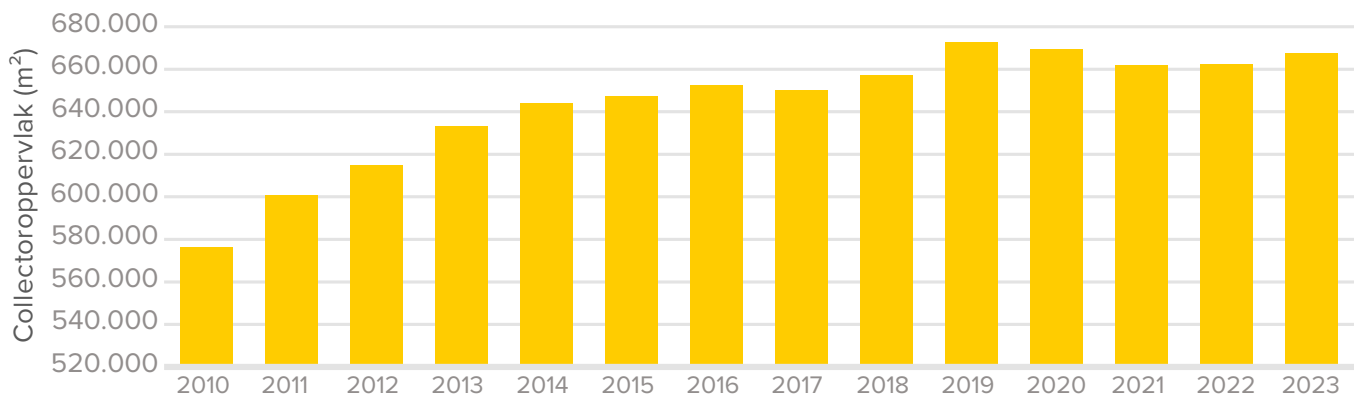
Naar verwachting zullen er 2,2 miljoen lucht-luchtwarmtepompen zijn geïnstalleerd eind 2025. Dit zou betekenen dat het totale aantal airconditioners ongeveer 2,5 keer zo hoog zou kunnen zijn als het aantal andere warmtepompen.

³¹ CBS
³² Vereniging Warmtepompen
³³ Premium Access DNE Dashboard

Is zonnewarmte een concurrerende technologie?

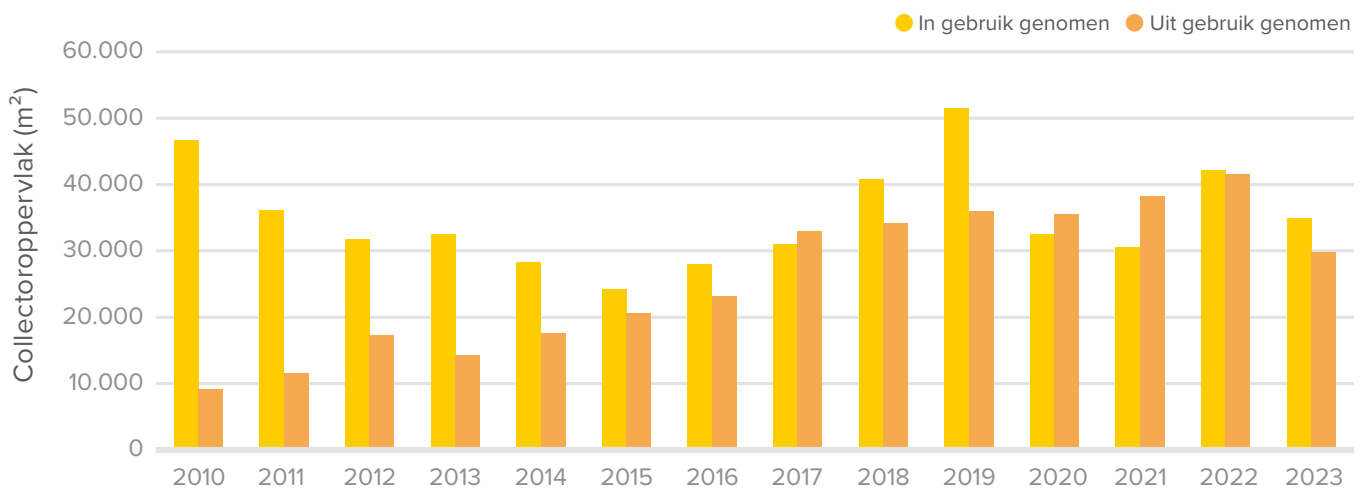
In de context van de energietransitie heeft zonne-energie een cruciale rol gespeeld bij het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en het bevorderen van oplossingen van duurzame energie. Terwijl fotovoltaïsche panelen (PV) aanzienlijk aan populariteit hebben gewonnen dankzij hun veelzijdigheid en dalende kosten, hebben zonthermische systemen, die warmte verzamelen voor huishoudelijke en industriële doeleinden, een tragere groei doorgemaakt. De stagnatie van de Nederlandse markt volgt een wereldwijde trend. In 2023 kromp de wereldwijde markt voor zonne-energie met 7 procent ten opzichte van 2022 ³⁴. Cijfers laten duidelijk zien dat de investeringen in de zonne-energiesector meer zijn gericht op fotovoltaïsche systemen dan op zonthermische collectoren.

Totaal opgesteld collectoroppervlak voor zonnewarmte in Nederland ³⁵ (Fig. 31)

Het totale aantal van zonnecollectoren in Nederland is nagenoeg gelijk gebleven. In 2023 was de groei slechts 0,8 procent, wat overeenkomt met een groei van 5.159 vierkante meter van zonnecollectoren in 2022. Dat duidt op een stagnatie in de zonnewarmtesector.

In- en uitgebruik genomen collectoroppervlak voor zonnewarmte in Nederland ³⁵ (Fig. 32)

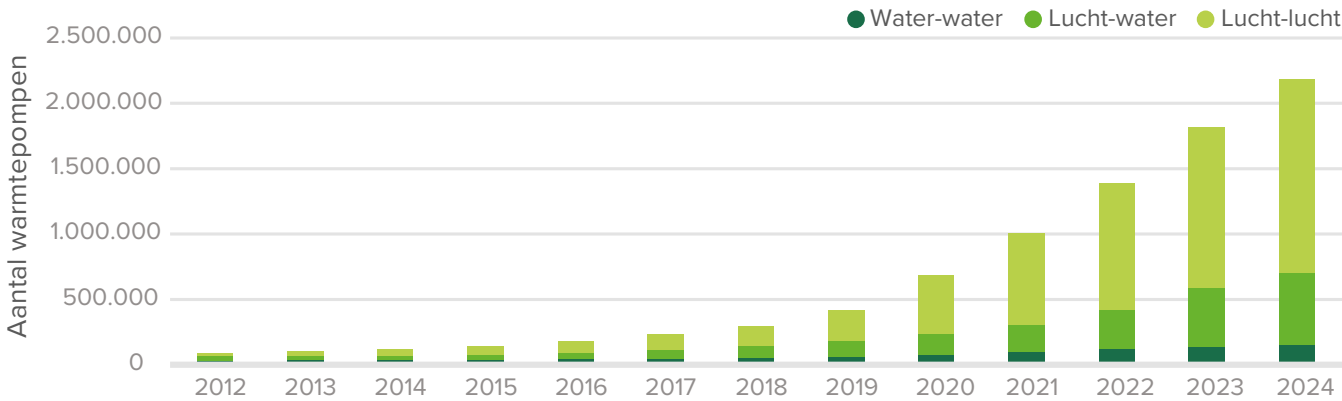
De afname van nieuw geïnstalleerde zonnecollectoren dient als een duidelijke indicator van marktvertraging. In 2023 was het aantal nieuw geïnstalleerde collectoren met 17% afgenomen ten opzichte van 2022. Daarbij werden laagtere records van voor 2017 bereikt. Deze trend suggereert een progressieve transitie van de zonnewarmtemarkt naar de fotovoltaïsche markt. Tegelijkertijd blijft de ontmanteling van zonthermische collectoren op een aanzienlijk niveau. De trends voor 2024 wijzen erop dat het aantal ontmantelde panelen waarschijnlijk het aantal nieuw geïnstalleerde eenheden zal overtreffen.

³⁴ Solar Heat Worldwide 2024 report
³⁵ CBS – Dataset 82003NED

Maken airconditioners meer huishoudens decarbonisatieklaar dan gedacht?

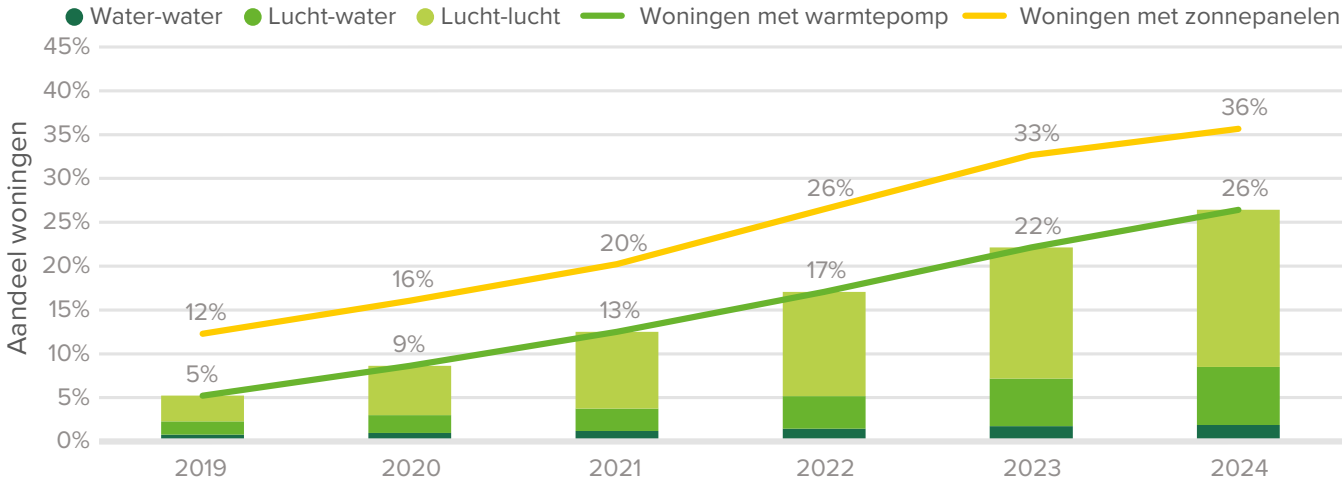
Het aantal warmtepompsystemen in Nederland neemt aanzienlijk toe wanneer airconditioners met verwarmingsfunctie worden meegeteld. Hoewel deze apparaten in de eerste plaats worden gebruikt voor koeling, kunnen ze dankzij hun verwarmingscapaciteit dienen als een gedeeltelijk of zelfs volledig alternatief voor traditionele cv-ketels. Daardoor zouden meer Nederlandse huishoudens al als ‘decarbonisatieklaar’ kunnen worden beschouwd dan eerder werd aangenomen.

Totaal aantal residentiële warmtepompen, incl. airconditioners ^{36, 37, 38} (Fig. 33)

Wanneer airconditioners aan andere warmtepompen worden toegevoegd, stijgt het totale aantal warmtepompen in Nederland van 702.000 naar bijna 2,2 miljoen. Ondanks dat de meeste airconditioners geïnstalleerd worden om te koelen, hebben deze apparaten ook een warmtefunctie en kunnen ze daardoor worden gezien als gedeeltelijke of volledige vervanging van cv-ketels.

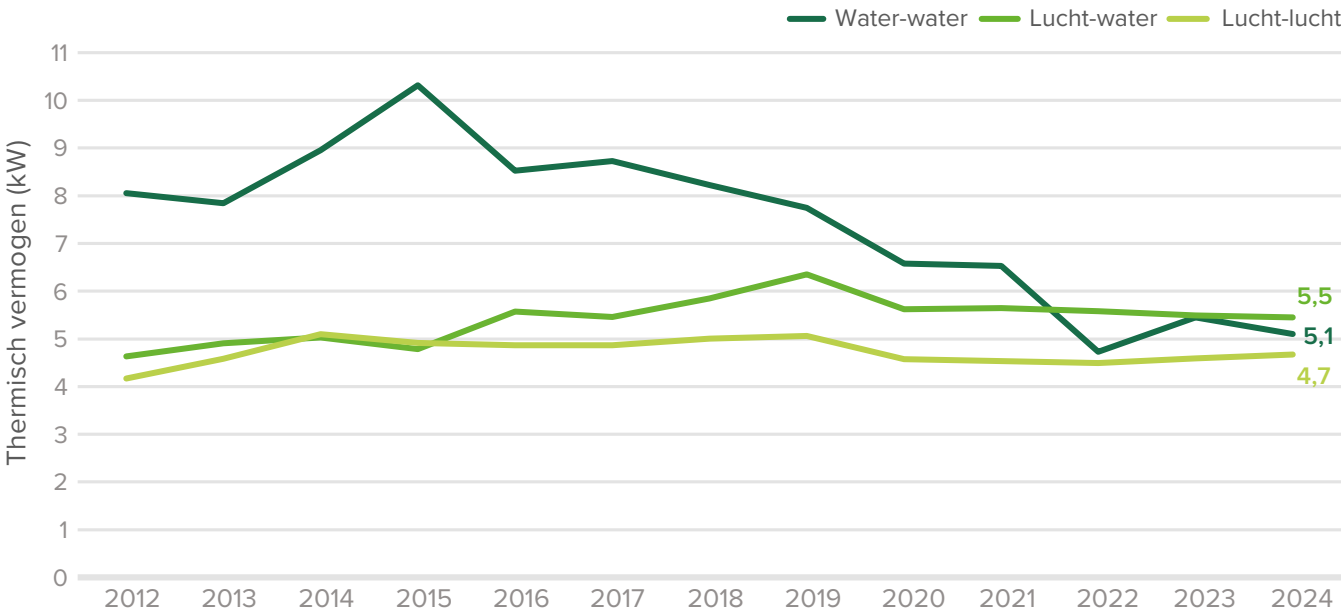
Aandeel huishoudens met warmtepompen en zonnepanelen ^{36, 37, 38, 39} (Fig. 34)

Bij het bekijken van Figuur 34 is het belangrijk om te begrijpen dat het aandeel huishoudens met verschillende soorten warmtepompen is berekend als het aantal warmtepompen in de residentiële sector gedeeld door het totale aantal huishoudens. Enkele beperkingen van deze aanname zijn dat in sommige gevallen meerdere airconditioners in één huishouden kunnen zijn geïnstalleerd, maar ook dat warmtepompen op utiliteitsschaal niet zijn meegerekend. Dit betekent dat appartementencomplexen, vooral in nieuwbouw, die worden verwarmd door dergelijke grote warmtepompen, ook niet zijn meegenomen. Toch is het interessant om te zien dat de installatie van warmtepompen het patroon van zonnepaneelinstallaties volgt. En alle huishoudens die al een type warmtepomp hebben, moeten worden beschouwd als huishoudens die al een alternatief voor een gasboiler hebben geïnstalleerd. In totaal had in 2024 26% van de huishoudens warmtepomp: 2% had een water-waterwarmtepomp, 7% een lucht-waterwarmtepomp en 18% een lucht-luchtwarmtepomp.

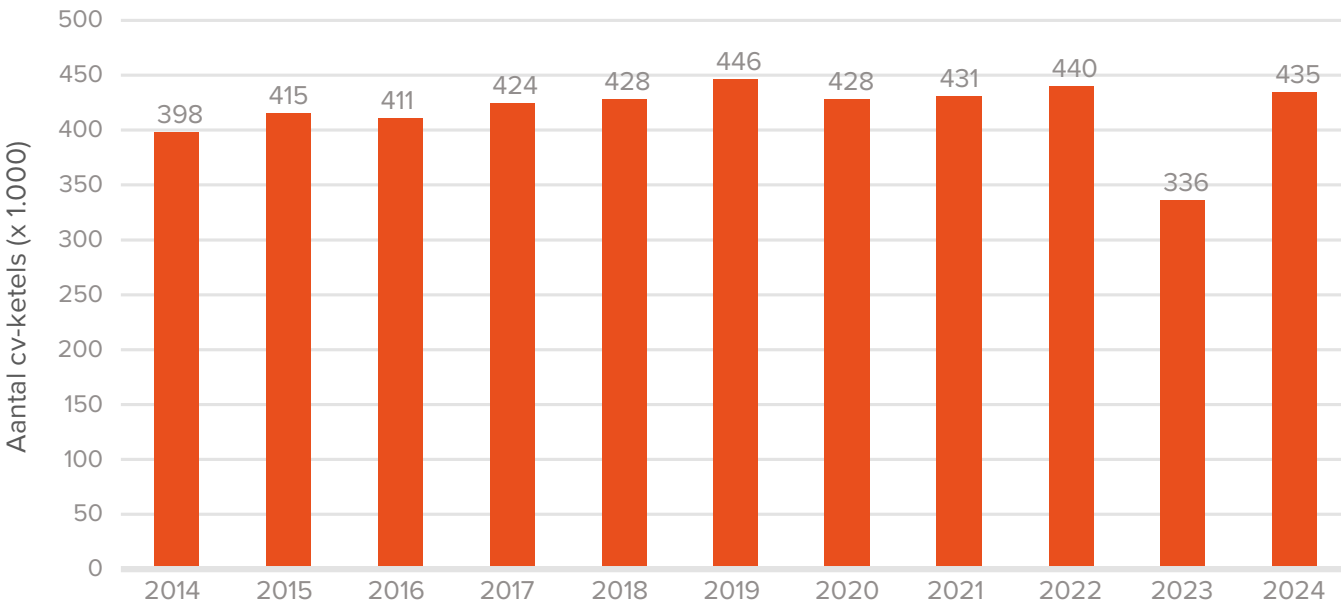
³⁶ CBS
³⁷ Vereniging Warmtepompen
³⁸ Premium Access DNE Dashboard
³⁹ Nationaal Solar Trendrapport 2025

Gemiddeld thermisch vermogen per warmtepomptechnologie ^{39, 40, 41} (Fig. 35)

Hoewel het gemiddelde thermisch vermogen van een water-waterwarmtepomp in 2012 nog rond de 8 kW lag en in 2014 zelfs boven de 10 kW uitkwam, is het gemillde vermogen gedaald tot 5,1 kW in 2024. Daarentegen bleef het gemiddelde thermisch vermogen van individuele lucht-water- en lucht-luchtwarmtepompen altijd vergelijkbaar, rond de 5 kW. In 2024 kwam dit uit op 4,7 kW voor lucht-luchtwarmtepompen en 5,5 kW voor lucht-waterwarmtepompen. Dit betekent dat het gebruikelijke geïnstalleerde thermisch vermogen van een individuele warmtepomp in 2024 rond de 5 kW lag, ongeacht de gebruikte technologie.

Aantal verkochte cv-ketels ^{42, 43} (Fig. 36)

Het aantal verkochte cv-ketels is de afgelopen jaren relatief stabiel gebleven en schommelt rond de 420.000 tot 440.000 verkopen per jaar. In 2023 was er een sterke daling naar 336.000 verkopen te zien, dat is een daling van ruim 100.000 cv-ketels ten opzichte van het jaar ervoor. In 2024 keerde het aantal verkochte cv-ketels met 435.000 terug naar het niveau van voor 2023. De daling in 2023 is te wijten aan de aangekondigde hybride-warmtepompnorm van het vorige kabinet die stelde dat vanaf 2026 alle nieuw te installeren cv-ketels (hybride) warmtepompen moesten worden. Deze norm ging met het hoofdlijnenakkoord van de huidige regering van de baan.

^{39, 40} CBS
⁴¹ Vereniging Warmtepompen
⁴² Gasmonitor, 2022.
⁴³ www.installatie.nl, Markt cv-ketels weer op ouderwets niveau, 2025.

Carrier

Empower The Future

CO₂-voetafdruk
verkleinen met
natuurlijk koudemiddel

Onze nieuwe AquaSnap® 61AQ

Wij introduceren onze nieuwe warmtepomp met R-290 koudemiddel voor zeer efficiënt verwarmen van 40 tot 560 kW, met watertemperaturen tot 75°C*. Deze duurzame en krachtige warmtepomp verkleint uw CO₂-voetafdruk met behoud van maximaal comfort.

Maak samen met ons deze gedurfde stap naar een CO₂-vrije toekomst.

#EmpowerTheFuture

Neem contact op met uw account manager of
kijk op www.aquasnap61aq.com/nl

*tot een buitenluchttemperatuur van -7°C

Toekomst van de warmte- pomp

LAAT ÚW HYBRIDE INSTALLATIE NÓG BETER RENDEREN!

De Hybride Verdeler (RVS) combineert een Open verdeler en een Buffervat

Door gebruik te maken van een Buffervat voorkomt u het 'pendelen' van uw warmtepomp. Leverbaar in 25 en 40 liter.
Aansluitingen: van 8 x 22 mm of 8 x 28 mm knel.
Af fabriek voorzien van een aftapper en vlotterontluchter.

Vuilafscheider DDS

De vuilafscheider haalt met behulp van een fijnmazig RVS filter en verwijderbare magneet het aanwezige vuil uit het systeem. Leverbaar in 22 en 28 mm knel en af fabriek voorzien van 2 afsluiters.

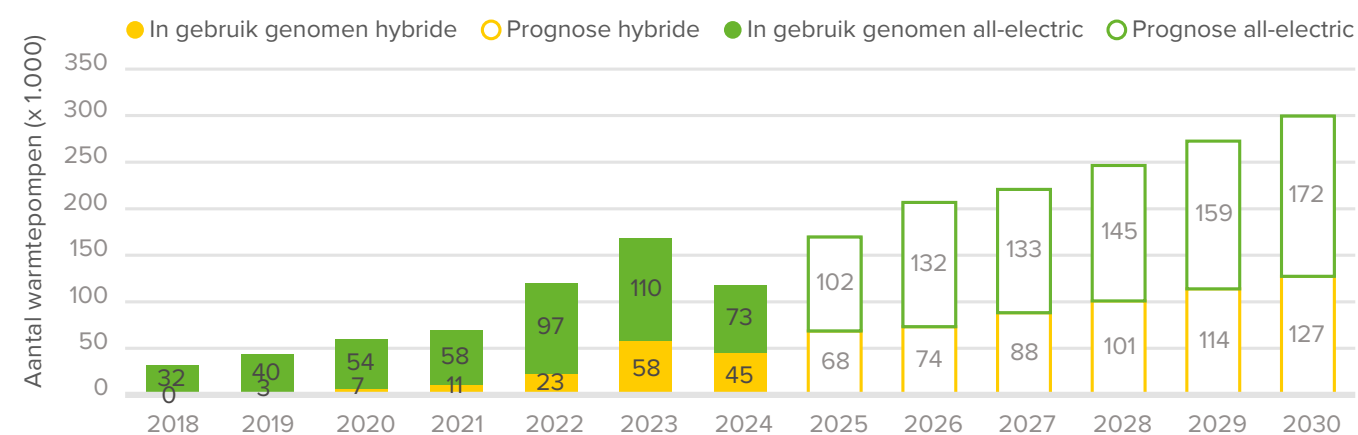
Open Verdeler (35 kW) 22 mm knel met geïntegreerde vuilafscheider

Ter bescherming tegen uitval en/of onnodig onderhoud, monteert u de PenTec Open Verdeler met geïntegreerde Vuilafscheider. Af fabriek voorzien van 4 afsluiters.

Als de trend doorzet, stijgt de verkoop van warmtepompen, maar blijft die onder de nationale doelstellingen

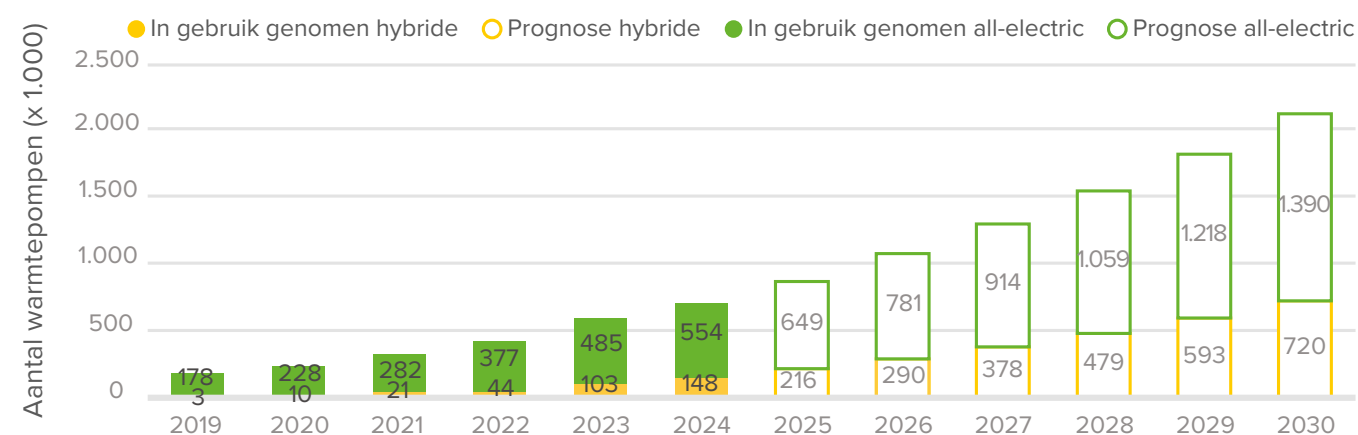
Hoewel de Nederlandse warmtepompmarkt naar verwachting de komende jaren zal groeien, geven de huidige prognoses aan dat de verkoop achter zal blijven bij de nationale doelstellingen. In plaats van de beoogde 1 miljoen hybride warmtepompen in 2030, wordt verwacht dat er tegen die tijd ongeveer 720.000 hybride systemen zullen zijn geïnstalleerd. In het algemeen zal het totale aantal warmtepompen in woningen naar verwachting gestaag toenemen tot bijna 300.000 eenheden per jaar in 2030. De meerderheid hiervan zal bestaan uit all-electric systemen, terwijl hybride warmtepompen een kleiner, maar nog steeds aanzienlijk, deel van het totaal zullen uitmaken. Dit zou tegen het einde van het decennium resulteren in een totaal van ongeveer 2,1 miljoen warmtepompen in woningen.

Prognose van het aantal in gebruik genomen warmtepompen in woningen (excl. Lucht-lucht) ^{44, 45, 46} (Fig. 37)

Naar verwachting zal het aantal geïnstalleerde warmtepompen in woningen de komende jaren toenemen tot bijna 300.000 warmtepompen in 2030. Het grootste deel (172.000 stuks) is all-electric, een kleiner deel is hybride (127.000 stuks).

Prognose van het totaal aantal opgestelde warmtepompen in woningen (excl. Lucht-lucht) ^{44, 45, 46} (Fig. 38)

De markt groeit naar verwachting door tot 2,1 miljoen warmtepompen in woningen in 2030. Daarvan is ongeveer twee derde all-electric en een derde hybride.

⁴⁴ CBS

⁴⁵ Vereniging Warmtepompen

⁴⁶ Premium Access DNE Dashboard

De nieuwste producten Het laatste nieuws De scherpste analyses

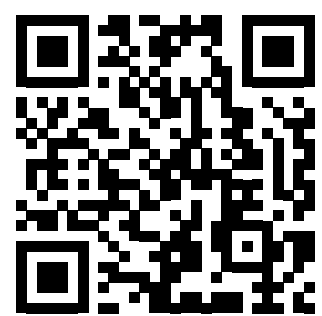
Volg
Warmte365
op LinkedIn

Scan de QR-code
voor de website
www.warmte365.nl

Scan de code en draag bij
aan de verbetering van
onze platformen

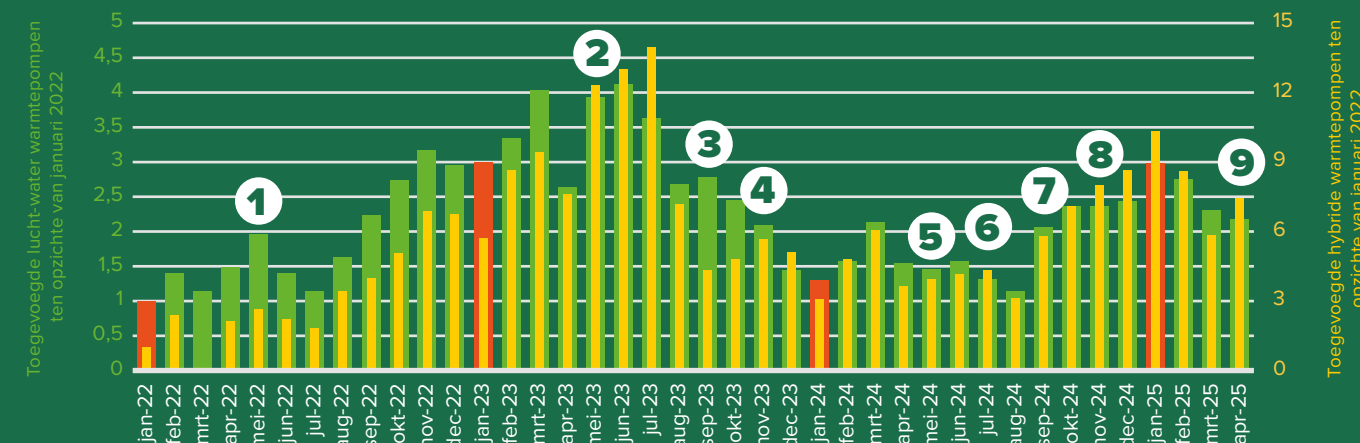

Scan de QR code voor meer info

Betrouwbare cijfers over de energietransitie

Overheidsbeleid doet ertoe

Als onderzoeker en data-analist word ik er gelukkig van als cijfers overeenkomen met de realiteit en de cijfers voor lucht-waterwarmtepompen en hybride warmtepompen liegen er niet om: overheidsbeleid heeft een sterke invloed op de residentiële markt. Om de cijfers kracht bij te zetten hier een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen op de markt voor deze typen warmtepompen en hun invloed op de installatiecijfers.

- Mei 2022** – De overheid kondigt een toekomstig verbod aan op nieuwe gasgestookte cv-ketels. Door hoge gasprijzen groeit de interesse in warmtepompen. De markt reageert verlaat maar trekt in augustus aan.
- Mei 2023** – Minister De Jonge maakt duidelijk dat vanaf 2026 bij vervanging van de cv-ketel een (hybride) warmtepomp de norm wordt. Verkoop piekt.
- September 2023** – Uit analyses blijkt dat de terugverdientijd voor hybride warmtepompen bij veel huishoudens langer dan zeven jaar is, waardoor zij onder de uitzonderingsregel vallen en niet verplicht zijn om een hybride systeem te installeren. Hierdoor zakken de verkopen weer terug.
- 22 november 2023** – Nederland gaat naar de stembus en kiest een nieuwe regering die weinig campagne heeft gevoerd op verduurzaming. Verkopen dalen verder.
- Mei 2024** – In het gepresenteerde hoofdlijnenakkoord van de nieuwe coalitie wordt duidelijk dat de verplichting voor hybride warmtepompen van tafel is. Verkopen voor warmtepompen bereiken het laagste punt van 2024.
- Juli 2024** – De nieuwe regering treedt aan, de daling van de warmtepompverkoop zet zich voort. De verkoop bereikt het laagste punt van het jaar.
- September 2024** – Veranderingen in de ISDE maken kleinere warmtepompen per 1 januari 2025 minder aantrekkelijk. Huishoudens willen nog snel gebruikmaken van oude ISDE. Verkoop stijgt weer.
- Eind 2024 en begin 2025** – Installateurs spelen in op de nieuwe regels met marketing en offertes. Verkoop blijft groeien.
- April 2025** – Nieuw beleid zet in op hybride warmtepompen zonder verplichting, met focus op subsidies en voorlichting. De markt lijkt zich te herstellen.

Deze bewegelijkheid van de hybride en lucht-waterwarmtepompmarkt heeft alles te maken met de situaties waarin deze technieken worden toegepast. Water-waterwarmtepompen daarentegen, worden momenteel veel geplaatst in nieuwbouwwijken waar überhaupt geen gasaansluiting mag komen en lucht-luchtwarmtepompen (airco's) voorzien nu nog voornamelijk in koelbehoeften van huishoudens. De invloed van overheidsbeleid ligt anders bij deze technieken omdat de motiverende factoren niet zozeer afhankelijk zijn van retoriek en schommelingen in subsidies.

Als bonuspunt voeg ik hier graag aan toe dat overheidsretoriek ook een belangrijke rol speelt in de verkoopcijfers van de warmtepomp. 2024 was een jaar van verwarring. Door de kabinetsformatie en het ontbreken van een heldere koers, daalde het vertrouwen in hybride warmtepompen. Als er al over beleid werd gesproken, ging het vooral over het schrappen van de verplichting, weinig inspirerend voor woningeigenaren die een dure keuze moeten maken.

Die reactie is begrijpelijk. Lucht-waterwarmtepompen en hybride warmtepompen worden geplaatst door huishoudens die hun cv-ketel gaan vervangen. Het aanschaffen van een warmtepomp

is voor deze groep geen goedkope aangelegenheid en dus vaak een weloverwogen investering. Het is daarom niet gek dat huishoudens wachten op een duwtje in de juiste richting voordat ze de knoop doorhakken.

Los van al het korte-termijnbeleid blijft de doelstelling van 1 miljoen hybride warmtepompen tegen 2030 nog steeds op de achtergrond aanwezig. De schommelingen in de markt mogen dan wel directe impact hebben op eenieder die zich in de warmtepompmarkt bevindt, uiteindelijk zullen de installatiecijfers moeten stijgen om deze doelstelling te behalen, om nog maar niet te beginnen over aardgasvrij tegen 2050.

Kortom, de tijd van de warmtepomp komt nog wel.

Hrvoje Medarac
Hoofdonderzoeker bij Dutch New Energy Research

Gijs de Koning
Hoofredacteur Warmte365 en Solar365

Remeha.
Specialist in
warmtecomfort
sinds 1935.

Van rijtjeshuis tot bedrijfspand, Remeha heeft de duurzame oplossing voor jou.

Al bijna een eeuw staan we aan de basis van slimme, betaalbare en toekomstbestendige klimaatsystemen. In die tijd zijn we uitgegroeid tot toonaangevende speler in de hybride warmtepompmarkt. Zo is onze compacte Elga Ace inmiddels een gevestigd icoon.

Wij bieden het meest complete productgamma: van warmtepompen voor woningen en appartementen tot krachtige systemen voor kantoren, scholen, zorginstellingen en industrie. Op het gebied van afgifteesets voor warmtenetten en blokverwarming hebben we met Fortes Energy Systems de expertise én de producten in huis. Eén partner, één aanspreekpunt, alle oplossingen onder één dak - dat is onze kracht. Al 90 jaar laten we niemand in de kou staan.

Bekijk onze oplossingen op remeha.nl

Of scan deze
QR-code:

Markt- trends

Warmtetransitie in het gedrang door politieke onzekerheid

Gijs de Koning

De geleidelijke toename van warmtepompen in Nederland brengt een aantal opvallende trends aan het licht. Centraal daarin is dat Nederland nog zoekende is naar de juiste manier om huishoudens te voorzien van duurzame warmte. Nederland was door de grote gasvoorraden in Groningen lange tijd sterk afhankelijk van gas, waardoor de overstap naar een elektrisch warmtesysteem in de energietransitie trager verloopt dan destijds de overgang naar aardgas. Daarnaast heeft de overheid wisselde signalen gegeven aan huishoudens over het overstappen op (hybride) warmtepompen. Toch zijn er verschillende factoren die de bereidheid van de Nederlandse markt om duurzaam te verwarmen doen toenemen.

De warmtetransitie draaide het afgelopen jaar vooral om ontwikkelingen in de energieprijzen, wisselend overheidsbeleid en de aanhoudende discussie over warmtenetten.

Geschiedenis van het warmtesysteem

In 1959 werd er in het Groningse Slochteren een enorme hoeveelheid aardgas ontdekt. Daarna is in een aantal jaar aan het begin van de jaren zestig in een recordtempo het Nederlandse aardgasnet aangelegd. In 1963 kwam de exploitatie van het Groningse aardgas volledig op gang. In slechts vijf jaar werd 80 procent van de Nederlandse

huishoudens voorzien van een aansluiting op het aardgasnet. Die aansluitingen werden betaald door de distributiebedrijven. Voor deze tijd werden de huizen voornamelijk verwarmd met kolen- en olikachels en werd er gekookt op stadsgas, petroleum, elektrische en kolenfornuizen.

In 1974 werden de laatste steenkolen in Nederland naar boven gehaald. In iets meer dan tien jaar was Nederland daarmee volledig overgestapt van kolen naar aardgas. Deze energietransitie is, mede dankzij de investeringen van de distributeurs, heel hard gegaan.

Energie-expert Aad Correljé wijst naar de rol van de overheid en de tijdsgeest in de jaren 60 als belangrijke drijfveer achter de energietransitie. Correljé stelt dat de overheid veel controle nam over de infrastructuur, energiebedrijven en regelgeving. Van tevoren werd er in overleg goed nagedacht over de rol van de overheid, de Gasunie (die in 1962 werd opgericht voor de verkoop van het Nederlandse gas) en de energieleveranciers. Er werd een plan van aanpak gemaakt en dat werd uitgevoerd. “Dat was een top-down proces. De overheid en de oliemaatschappijen onderhandelden, wogen af en besloten: we gaan dit doen, en iedereen deed mee”, aldus Correljé. Met de juiste prikkels is het dus goed mogelijk een land binnen enkele jaren van een nieuwe warmtebron te voorzien.

Aardgas had ook een duidelijk voordeel ten opzichte van kolen, waardoor de overstap logisch was. Correljé: “Iedereen kreeg er iets voor terug: een comfortabeler huis, minder vieze rook, minder werk met kolen sjouwen.”

Elektrificatie van warmte in de politiek

De energietransitie kreeg vorm met het Energieakkoord in 2013. In 2014 volgde de eerste strategische uitwerking van het thema warmte. Dat markeert de start van de warmtetransitie. In 2016 kwam er echte tractie met de introductie van de ISDE-subsidie. In 2018 werd, onder leiding van de VVD en kabinet Rutte III, afgesproken om in 2030 geen gas meer te halen uit de Groningse velden en sinds juli 2018 mochten er geen nieuwe woningen meer worden aangesloten op het aardgas netwerk. Ook stelde het kabinet dat Nederland in 2050 helemaal aardgas vrij moet zijn.

De Nederlandse gasprijs wordt vooral bepaald op de internationale markt. Dit houdt in dat het sluiten van de Groningse gasvelden niet direct de gasprijzen in Nederland heeft beïnvloed. Maar zonder Gronings gas is Nederland aangewezen op externe partijen die (vloeibaar) aardgas leveren en juist deze afhankelijkheid wordt voor steeds meer mensen een belangrijk thema.

In de periode van 2019 tot 2024 is het aardgasverbruik in Nederland afgenomen, volgens het CBS. In 2019 werd er in totaal ongeveer 42,6 miljard kubieke meter aan aardgas verbruikt, in 2024 was dit 30 miljard kubieke meter. Deze afname zit hem met name in de het feit dat we minder elektriciteit zijn gaan opwekken met aardgas door de opkomst van zon- en windenergie. Dit daalde namelijk van ongeveer 12,3 miljard kubieke meter naar 6,6 miljard. Ook het aardgasverbruik in woningen en de dienstensector nam af, van 12,2 naar 9,2 miljard kubieke meter.

© Deze afbeelding is gegenereerd met behulp van AI

De warmte-energietransitie komt verder echter maar moeilijk op gang en de vaart lijkt er een beetje uit te gaan. Wat haaks staat op de vorige energietransitie in het Nederlandse warmtesysteem.

Waar blijft het op hangen?

In 2022 opperde de toenmalig minister voor Volkshuisvesting dat vanaf 2026 bij vervanging van de cv-ketel een (hybride) warmtepomp zou moeten worden geplaatst. In datzelfde jaar was ook de invasie van Rusland in Oekraïne. Dit leidde tot een flinke stijging van de verkoopcijfers van de warmtepompen. Het zag er naar uit dat Nederland over zou gaan op elektrisch verwarmen.

Onder de nieuwe regering als onderdeel van het Hoofdlijnenakkoord werd echter besloten dat de maatregel van tafel ging. Als reden hiertoe gaven de BBB, NSC, de PVV en de VVD dat het een te zware last voor huishoudens zou opleveren en de keuzevrijheid van de burger te willen houden. Ook stabiliseerde de gasprijzen weer op een acceptabel niveau. Dit zorgde ervoor dat de eerder verwachtte groei voor de markt uit het Warmtepomp Trendrapport 2024 inzakte.

Ook de subsidies voor het aanschaffen van warmtepompen werden versoberd. Het startbedrag voor een lucht-waterwarmtepomp met een verplicht energielabel van A++ of hoger en een thermisch vermogen tussen 1 en 70 kilowatt werd verlaagd van 2.100 naar 1.250 euro. Ook het bonusbedrag voor warmtepompen met energielabel A+++ ging omlaag, van 225 naar 200 euro. In de praktijk betekende dit dat juist kleinere warmtepompen relatief duurder in de aanschaf waren (650 euro meer voor een warmtepomp van 6 kilowatt en energielabel A+++). Het aanpassen van de subsidies is wederom direct terug te zien in de verkoopcijfers van de warmtepompen. De cijfers van Dutch New Energy Research laten in de eerste drie maanden van 2025 namelijk nog een sterke groei in het aantal verkochte warmtepompen zien. Dit komt echter waarschijnlijk doordat het versoberen van de warmtepompsubsidies leidde tot een marketingcampagne van veel warmtepompfabrikant aan het einde van 2024. Men mocht namelijk nog gebruikmaken van de subsidies uit 2024 als er een geldige offerte lag uit 2024 in 2025. De verwachting is dat zodra deze openstaande offertes zijn ingewilligd, de installatiecijfers weer dalen.

Uit het Ontwerp-Meerjarenprogramma blijkt dat de overheid nog steeds streeft naar een miljoen geplaatste hybride warmtepompen per 2030. Ook dit jaar blijkt uit de cijfers van DNE Research dat het tempo waarmee de hybride warmtepomp wordt geplaatst bij huishoudens niet voldoende is om deze doelstelling te behalen.

Het huidige kabinet kijkt naar de hybride warmtepomp omdat deze, waar inpasbaar, ook minder belastend is voor het elektriciteitsnet. Hybride warmtepompen zullen namelijk bij een hoge warmtevraag niet overschakelen om een elektrisch element om bij te verwarmen maar op gas. Dit zorgt dat hybride warmtepompen minder bijdragen aan de uitschietende pieken op het elektriciteitsnet. Hoewel hybride warmtepompen al een belangrijke elektrificatie zijn ten opzichte van cv-ketels, dragen ze niet bij aan de doelstelling om in 2050 volledig van het gas af te zijn, zoals all-electric warmtepompen doen.

Gasprijzen als leidraad voor warmtepompverkoop
Een nieuwe ontwikkeling die de warmte-energietransitie in beter vaarwater zou kunnen doen geraken, is de veranderende verhouding tussen de elektriciteits- en de gasprijs. Dutch New Energy Research concludeerde in het Warmtepomp Trendrapport 24/25 al dat dit een rol speelt bij de investeringsbereidheid van de consument. Hoe goedkoper het namelijk wordt om een huis met elektriciteit te verwarmen in plaats van met aardgas, hoe interessanter het wordt om te investeren in een warmtepomp.

Hoe duurder aardgas wordt ten opzichte van elektriciteit, hoe aantrekkelijker de warmtepomp. Uit het eerdere Warmtepomp Trendrapport 24/25 blijkt dat landen met relatief hoge gasprijzen ten opzichte van elektriciteit doorgaans

een groter aandeel warmtepompen in de verkopen van de verwarmingssystemen hebben. Als de gasprijzen blijven stijgen, zal het aandeel warmtepompen in de verkopen ten opzichte van cv-ketels dus verder toenemen.

Invloed van geopolitieke schokken
De eerste exponentiële groei in de adoptie van warmtepompen deed zich voor na de Russische invasie in Oekraïne, die leidde tot sterk stijgende gasprijzen. De verkoop van warmtepompen steeg in datzelfde tempo mee. Hoewel de gasprijzen daarna weer daalden, is er sindsdien toch sprake van een geleidelijke stijging in de gasprijs.

“Voor zowel bedrijven als burgers maakt de onzekerheid over elektriciteitsprijzen de energietransitie lastig. Die prijzen zijn nu nauwelijks voorspelbaar door geopolitieke ontwikkelingen, regulering en voortdurend veranderend beleid. Dat maakt investeringsbeslissingen voor burgers riskant”, stelt Correljé.

Mensen worden zich dan ook steeds meer bewust van de volatiliteit van de gasprijs. Niet alleen de invasie van Rusland in Oekraïne speelde hierin een belangrijke rol maar ook de handelsoorlog van Amerikaanse president Trump. Vanwege zijn importheffingen daalde de verwachte economische activiteit, waardoor ook de gasprijzen een directe daling zagen. Dit soort geopolitieke onzekerheden maken de afhankelijkheid van gas voor veel huishoudens een zorg.

Wel ziet het Sociaal Cultureel Planbureau een afname in de zorgen over de afhankelijkheid van Nederland van buitenlandse energiebronnen. In een recent onderzoek in november van 2024 gaf 59 procent aan zich zorgen te maken over de Nederlandse afhankelijkheid van buitenlandse energiebronnen, in september 2023 was dit 70 procent. Het onderzoek stelt dat de recente energieprijsstijgingen, die in 2023 nog vers in het geheugen lagen, hierin waarschijnlijk een rol spelen. Daarnaast daalden na september 2023

de gasprijzen en werden woningen minder afhankelijk van aardgas door woningverduurzaming. De importheffingen van Trump zijn nog niet in deze cijfers meegenomen.

Warmtepomp of toch een warmtenet
Het zijn ook deze prijsverhoudingen die de adoptiegraad van warmtenetten in de weg zitten, alleen dan op grote schaal. Om een warmtenet financieel rendabel te maken, voor zowel de investeerder als de afnemer van het warmtenet, moet een warmtenet goedkoper zijn dan de alternatieven. Keer op keer blijkt dit niet het geval in de praktijk. Hoewel een warmtenet op papier vaak de laagste maatschappelijke kosten heeft, is het vaak lastig om grote groepen mensen in wijken mee te krijgen om over te stappen op het warmtenet, omdat de alternatieven nog redelijk betaalbaar zijn.

De overstap naar een warmtepomp wordt dan ook aanzienlijk vaker gemaakt dan een overtap op een warmtenet. In 2023 werden er 11.000 nieuwe aansluitingen gemaakt op het warmtenet terwijl er 160.000 nieuwe warmtepompen werden geïnstalleerd.

In het rapport Een koud bad voor warmtenetten concludeerde de Algemene Rekenkamer dat de populariteit van de warmtepomp het uitrollen van warmtenetten in de weg kan zitten. De Algemene Rekenkamer Raadde daarom de minister van Klimaat en Groene Groei aan om huiseigenaren geen subsidie meer te verstrekken voor een warmtepomp als dit de aanleg van een warmtenet in de weg kan staan. Minister Hermans schrijft in de kamerbrief ‘Afronding actieplan hybride warmtepompen’ dat ze dit advies wil overnemen door warmtenetgebieden uit te sluiten van de subsidie.

De Algemene Rekenkamer neemt als uitgangspunt dat warmtepompen hogere nationale kosten met zich meebrengen, omdat ze een grotere belasting vormen op het elektriciteitsnet. Hoewel de aanleg van warmtenetten aanvankelijk duurder is, zullen de kosten van deze nieuwe infrastructuur uiteindelijk lager uitvallen dan de uitbreiding van het elektriciteitsnet die nodig is als iedereen voor een warmtepomp kiest.

Deze conclusie komt voort uit een berekening van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Die stelt dat voor één derde van de gebouwde omgeving het aanleggen van een warmtenet de laagste nationale kosten met zich meebrengt. Dit zijn alle directe kosten en besparingen die gemaakt worden in een wijk om over te gaan op een duurzame warmtebron.

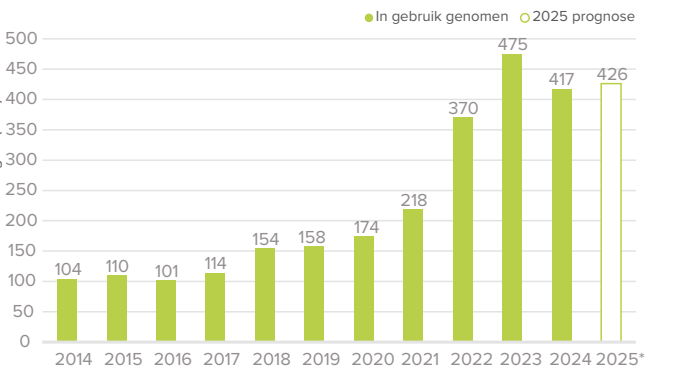
Hoewel een warmtenet op nationaal niveau goedkoper kan zijn, brengt de aansluiting voor de eindgebruiker vaak hogere kosten met zich mee omdat het uitgangspunt steeds was dat de kosten vergelijkbaar moesten blijven met het verwarmen met gas. Dit wordt het ‘niet meer dan anders’ principe genoemd. Terwijl er bij de aanschaf van een warmtepomp bijna altijd vanuit wordt gegaan dat deze zichzelf binnen een aantal jaar terug verdient, doordat verwarmen met elektriciteit vaak goedkoper is dan met gas.

Daarnaast vergt een warmtenet een grote investering van de aanleggende partij, die zijn investering op termijn wil terugverdienen. Deze businesscase is vaak niet sluitend.

De gemeente Amsterdam koos er eerder bijvoorbeeld al voor om in te gaan zetten om warmtepompen in plaats van warmtenetten omdat Vattenfall de tarieven voor huishoudens die gebruik maken van een warmtenet moest verhogen. Vereniging Eigen Huis reageerde dan ook op Hermans met: “Consumenten moeten de vrijheid hebben zelf een alternatief voor gas te kiezen. Beter is om warmtenetten zo aantrekkelijk te maken dat zij er uit zichzelf voor kiezen. Bovendien duurt de aanleg ervan vaak jaren. Het kan harstikke goed zijn om voor de tussenliggende periode nog een warmtepomp te nemen.” De Wet collectieve warmte moet de huidige Warmtewet vervangen. In de Wet collectieve warmte wordt de regie voor de warmtetransitie bij de gemeente gelegd en wordt de koppeling met de gasprijs in het ‘niet meer dan anders’ principe stapsgewijs losgelaten. Het doel van deze wet is om de ontwikkeling van warmtenetten makkelijker te maken en de betaalbaarheid te waarborgen.

De verwachting is dat de Wet collectieve warmte op 1 januari 2026 in werking zal treden.

Warmtepomp in de utiliteitssector
Ook in de utiliteitssector is de warmtetransitie volop aan de gang. Anders dan in het residentiële segment, lijkt de adoptie van de warmtepomp hier minder afhankelijk van overheidsbeleid en geopolitieke factoren. Bedrijven hebben al langer door dat de kosten van het gebruik van gas hoger zijn dan het elektrificeren van bedrijfsprocessen. Bedrijven kunnen het zich vaak permitteren om te investeren op de langere termijn, waardoor de hoge initiële kosten een minder groot probleem zijn. Daarnaast spelen CO2-heffingen een belangrijke motiverende rol in de overstap naar het gebruik van duurzame warmte. Dit is dan ook terug te zien in de gelijkmatige groei van warmtepompen de afgelopen jaren (zie onderstaande grafiek).

De grootste innovaties op het gebied van industriële warmtepompen zit hem in het behalen van steeds hogere temperaturen. Voor verschillende typen industriële processen zijn verschillende temperaturen nodig. Warmtepompen zijn echter gelimiteerd in de maximale temperatuur die zij kunnen behalen tegenover andere verwarmingstechnieken. Zo schrijft het RVO: “Compressiewarmtepompen tot temperaturen net onder de 100 graden Celsius zijn goed verkrijgbaar.” Voor temperaturen daarboven zij er thermo-akoestische warmtepompen. Die kunnen volgens het RVO “op termijn naar verwachting temperaturen van 180 graden Celsius te bereiken.” Om bedrijfsprocessen van nog hogere temperaturen te voorzien, zijn er beperkte mogelijkheden. “Enkele typen chemische warmtepompen bevinden zich in

een vergevorderde demonstratiefase (160 graden Celsius /1 MW thermisch). Hier zijn temperaturen boven de 200 graden Celsius mogelijk. Om hogere temperaturen te bereiken zijn (rest)warmtebronnen van 100 graden Celsius of hoger nodig.”

Wel belemmert netcongestie het gebruik van de warmtepomp in de industrie. Grote industriële warmtepompen vragen namelijk veel stroom, en die ruimte op het elektriciteitsnet is steeds schaarser.

Netcongestie zorgt daarentegen ook voor een hoop innovatie op het gebied van warmtepompen. In de industriële sector werden warmtepompen al langer ingezet om bijvoorbeeld zonnestroom te verbruiken op de momenten dat deze nergens anders heen kan. De warmtepomp wordt hiermee een essentieel onderdeel van het energiesysteem binnen het bedrijf. Voorbeelden hiervan zijn het inzetten van warmtepompen bij energiehubs. Hier worden alle elektrische verbruikers en opwekkers op een gegeven bedrijventerrein in een programma verwerkt dat kan aansturen op de verschillende behoeftes binnen het bedrijventerrein afgewogen tegen de beschikbaarheid van energie. Daarnaast zijn er steeds meer mogelijkheden in de vorm van flexibele en tijdsgebonden contracten, die het elektriciteitsnet moeten ontzien.

Energiemanagementsystemen
In het residentiële segment worden warmtepompen ook een steeds belangrijker onderdeel van het energiesysteem. Zeker in combinatie met zonnepanelen. In combinatie met een energimanagementsystemen is een warmtepomp dan ook heel waardevol.

Een warmtepomp kan zonne-energie verbruiken op het moment dat de zon schijnt, bijvoorbeeld om het huis te koelen. Vooral bij lucht-luchtwarmtepompen (airco's) is dit een veel gebruikte toepassing om zo goedkoop het huis niet alleen te verkoelen maar ook te verwarmen.

Daarnaast hebben lucht-water- en water-waterwarmtepompen vaak de mogelijkheid om het eigen gebruik van zonnestroom te bevorderen door de opwarming van tapwater en/of bufferwater. Het eigen gebruik van de zonnepanelen wordt sterk verhoogd omdat het gebruik van de energie kan worden uitgesteld naar momenten dat de zon niet meer schijnt. Daarnaast verlaagt het de druk op het elektriciteitsnet door de stroom van de zonnepanelen binnen de woning te houden. Ook hoeven warmtepompen niet massaal pas om 4 uur 's middags te beginnen met verwarmen, omdat in veel gevallen de warmte in goed geïsoleerde huizen goed blijft hangen.

De warmtetransitie in Nederland bevindt zich op een kruispunt van technologie, beleid en marktwerking. Hoewel warmtepompen de afgelopen jaren duidelijk terrein hebben gewonnen, remmen politieke onzekerheid, wisselend beleid, netcongestie en een (nog) relatief lage gasprijs een bredere doorbraak. De geschiedenis leert ons dat snelle transities mogelijk zijn, mits de juiste randvoorwaarden aanwezig zijn. Als Nederland lessen trekt uit het aardgasverleden en inzet op consistente beleidsvoering, eerlijke kostenverdeling én infrastructuurversterking, kan de verduurzaming van warmte alsnog in een stroomversnelling raken.

De energietransitie vraagt om antwoorden.
wpnext is het onze.

Eenvoudige
Installatie

R290
Natuurlijk
Koudemiddel

Maximale
Veiligheid

Universele
Inzetbaarheid

Doordachte aansluitingen, draagconcept, universele inzetbaarheid en remote monitoring: wpnext is ontwikkeld met de praktijk als uitgangspunt. Installaties vlot plaatsen, waarop je vertrouwt en die het werk makkelijker maken. Kies voor installaties die een generatie mee gaan – stil, veilig, betrouwbaar en voorbereid op de toekomst. Het wpnext productportfolio is de volgende stap in comfort, veiligheid, techniek en betrouwbaarheid.

wpnext | de volgende generatie warmtepompen

Maak kennis met de drie lijnen van dit volledig nieuw ontworpen warmtepompplatform:

- › Lucht-water: monoblock binnenopstelling
- › Lucht-water: monoblock buitenopstelling
- › Brine-water: monoblock binnenopstelling

Alle uitvoeringen zijn eenvoudig te installeren, zijn voorzien van R290, beschikken over een robuust geïntegreerd veiligheidsconcept en alle accessoires zijn universeel inzetbaar.

Maak kennis met wpnext

Meer informatie vind je op
stiebel-eltron.nl/wpnext

STIEBEL ELTRON

JOUW PARTNER IN **DUURZAME** ENERGIESYSTEMEN

Met onze expertise in warmtepompen, een compleet aanbod en slimme logistiek sta jij sterker in elk warmtepompproject.

wasco.nl/warmtepomp

WASCO

**De leden van Vereniging Warmtepompen
spelen een belangrijke rol bij het
verduurzamen van Nederland in het
algemeen en bij comfortabel en economisch
verwarmen en koelen in het bijzonder.**

Gezonde markt en verantwoorde groei

Vereniging Warmtepompen behartigt de belangen van de branche en van haar leden. Daarbij staan een gezonde markt en een verantwoorde groei centraal. We hebben een sleutelrol in de keten om goed beleid en goede marktcondities te bevorderen.

Brede vertegenwoordiging

Leden van Vereniging Warmtepompen zijn leveranciers op de Nederlandse markt: gerenommeerde fabrikanten en importeurs van warmtepompen voor de woning-, utiliteits- en agrarische sector en de procesindustrie. De leden zijn sterk betrokken bij de vereniging en bepalen de agenda. Velen nemen actief deel aan een vakgroep of commissie. Onze leden maken onze vereniging!

Voordelen lidmaatschap

Bent u importeur of producent van warmtepompen, maar nog geen lid van Vereniging Warmtepompen? Word dan alsnog lid en profiteer o.a. van de volgende voordelen:

- directe invloed op de verenigingsagenda
- inspraak bij de lobby voor betere marktcondities voor uw bedrijf en de gehele branche
- altijd direct op de hoogte van actuele ontwikkelingen binnen uw markt
- gratis Rekentool Warmtepomp Prestatie t.w.v. € 5.775,-
- uitwisseling van kennis en informatie met collega's
- toegang tot een waardevol netwerk binnen de branche
- mogelijkheid tot deelname aan diverse vakgroepen
- ieder jaar gratis het Warmtepomp Trendrapport in uw brievenbus
- contributie naar bedrijfsgrootte

**word
LID!**

**Kijk voor meer informatie over het lidmaatschap op onze website. Heeft u vragen?
Neem dan contact met ons op via secretariaat@warmte-pompen.nl of 035 - 542 7526.**

www.warmte-pompen.nl

Voorjaar – en nu al inzicht in de marktontwikkeling van warmtepompen!

De energietransitie wacht niet, en wij trouwens ook niet.

Als trotse partner van Dutch New Energy Research (DNE) blijft Vereniging Warmtepompen (VWP) zich inzetten om de warmtepompenmarkt in kaart te brengen en marktontwikkelingen te duiden. Zoals in dit Trendrapport. Daarmee willen wij beleidsmakers, stakeholders en potentiële kopers overtuigen van de voordelen van een warmtepompinstallatie en van de belangrijke bijdrage die deze techniek levert aan de energietransitie. De markt, zeker die voor warmtepompen in bestaande woningen, wordt immers nog steeds sterk beïnvloed door overheidsbeleid. Ook in deze editie leggen we uit waarom warmtepompen zo'n waardevolle keuze zijn.

Maar even tussendoor... waarom eigenlijk blijven we bij warmtepompen uitleggen hoe ze werken om ze aan te prijzen? We leggen toch ook niet uit hoe een smartphone, een elektrische auto of een zonnepaneel werkt om de voordelen te benadrukken? Bij warmtepompen doen we dat wel: juist in de werking zit de enorme aantrekkingskracht ten opzichte van alternatieve verwarmingsmethoden. Want: een warmtepomp levert veel meer warmte dan je er aan primaire energie in stopt. Hoe mooi is dat! En dat is altijd aantrekkelijk — ongeacht politieke kleur, voor zowel klimaatontkenners als klimaatactivisten, in appartementen, villa's, nieuwbouw en renovatieprojecten.

Nederland moet daarom snel overstappen op duurzame alternatieven zoals de warmtepomp en afscheid nemen van fossiele energie, om te voldoen aan de doelstellingen van de energietransitie.

De gedachte dat een technisch fán-tás-tische propositie zichzelf wel verkoopt, is natuurlijk te naïef en te technocratisch. Daarom is een krachtig pleidooi vanuit de branche en haar keten- en maatschappelijke partners essentieel. Dat doen wij door actief bij te dragen aan plannen en projecten met expliciete doelen, zoals het Energieakkoord (2013–2023), het Klimaatakkoord (2019–2030), het Actieplan (hybride) Warmtepompen (2022–2024) en nu de Aanpak Warmtepompen (2025-2030).

Het Actieplan (hybride) warmtepompen beoogde de verplichting om bij vervanging van de cv-ketel een duurzamer alternatief te kiezen. Hoewel goedbedoeld, sloot dat niet goed aan bij de huidige maatschappelijke en politieke context. De combinatie van sterke techniek, ambitieuze doelstellingen en beleidsinstrumenten die de overstap aantrekkelijk maken, zorgt er echter voor dat de verkochte aantallen over de hele linie blijven stijgen. Het rapport dat u nu in handen heeft, bevestigt dat opnieuw.

De sector zal zich met energie en enthousiasme blijven inzetten om — binnen het in april jl. door het kabinet gepresenteerde 'Pakket voor Groene Groei' — eindklanten aantrekkelijke duurzame oplossingen te bieden voor comfortabel en toekomstbestendig verwarmen. Daarbij geldt ons credo: oplossingen voor de korte termijn bieden, én vertrouwen op de lange termijn.

Het Warmtepomp Trendrapport ontvangt u dit jaar trouwens uitzonderlijk vroeg. Voor het eerst sinds 2018 kunnen we de nieuwe editie al in juni presenteren. Waar u gewend was het trendrapport pas in het najaar te ontvangen, maken de steeds geavanceerdere analyses door DNE van de marktcijfers van VWP én de verdere professionalisering van dataverwerking het nu mogelijk om al in het voorjaar niet alleen een overzicht, maar ook een prognose voor de rest van het jaar te geven.

Met veel plezier en met vertrouwen in de toekomst bieden wij u daarom het nieuwe Warmtepomp Trendrapport aan.

**Samen werken we aan een warme, duurzame toekomst
— en die is al begonnen.**

**“De warmtepomp is
geen gadget, maar
een gamechanger:
meer warmte eruit dan
energie erin, dat is de
kracht waarmee we
Nederland duurzaam
verwarmen.”**

— Frank Agterberg, voorzitter Vereniging Warmtepompen

Frank Agterberg
voorzitter Vereniging
Warmtepompen

VERBETER DE EFFICIËNTIE EN LEVENSDUUR VAN WARMTE- POMPINSTALLATIES MET HET **SPIROSTORE BUFFERVAT**

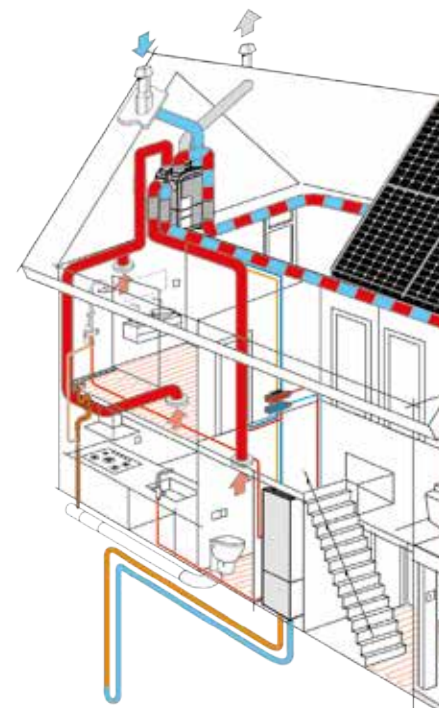

SPIROSTORE®

- **Voorkomt pendelen** – minder slijtage en energieverbruik
- **Verlengt de levensduur van je warmtepomp**
- **Geïntegreerde ontluchter & vuilafscheider** – voorkomt schade door vuildeeltjes
- **Alles-in-één oplossing** – compact, ruimtebesparend en eenvoudig te installeren
- **Verkrijgbaar in 30 en 50 liter**
- **Keuze uit staal of roestvrij staal**

www.spirotech.nl

**Alles in huis voor
een duurzaam thuis!**

De Nederlandse woningvoorraad moet in een rap tempo verduurzamen. Laten we daarbij vooral het comfort en de gezondheid van de bewoners niet uit het oog verliezen.

Betaalbare totaalconcepten met warmtepompen en ventilatie zijn dé basis voor verduurzaming. Door het zorgen voor een gezond binnenklimaat in meer dan een miljoen woningen én door het real time monitoren van onze warmtepompen, zijn het inmiddels bewezen concepten. Itho Daalderop heeft zowel voor de nieuwbouw als bestaande bouw slimme en compacte oplossingen ontwikkeld die perfect passen bij de typisch Nederlandse woning.

Een duurzaam thuis

Met bouwstenen als warmtepompen voor verwarming, koeling en warm water, ventilatie voor een gezond binnenklimaat, monitoring voor efficiënte service en EPV, kan voor elke woning de juiste totaaloplossing worden samengesteld. Slim samenwerken met alle partners in de bouwkolom en het centraal stellen van wensen en eisen vormen de sleutel tot succes.

Vijf miljoen huishoudens

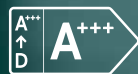
In vijf miljoen Nederlandse huishoudens zijn onze producten aanwezig. Van Close-in boilers, ventilatieboxen tot en met energieneutrale woningen met warmtepomp en ventilatie met warmteterugwinning.

Meer weten over onze oplossingen?
Kijk op www.ithodaalderop.nl.

www.ithodaalderop.nl

aroTHERM Split plus

DE STILSTE
IN ZIJN SOORT.

Perfect voor elk project.

Maak kennis met de stille krachtpatser van Vaillant: de aroTHERM Split plus warmtepomp. De duurzame oplossing voor elk bouw- of renovatieproject. Stiller dan de norm, meesterlijk efficiënt met top rendement. Geleverd met alles erop en eraan en binnen één dag geïnstalleerd. Dat is stiltejes genieten.

Ontdek meer op myVaillantPro.nl

DIT IS GEEN GEWONE WARMTEPOMP

QG - BRINE/WATER

All-in-one warmtepomp 1 – 12 kW

Propaan (R290)

Thermische batterij

De thermische batterij is het hart van onze warmtepompen. Hiermee kan warmte-energie worden opgewekt, opgeslagen en op het juiste moment worden gebruikt – voor maximaal rendement en comfort.

Volledig modulair

Alle onze residentiële warmtepompen zijn modulair ontworpen, waarbij 90% van de componenten uniform is over de verschillende producten, wat het vervangen van modules eenvoudig maakt.

Flexready

Alle nieuwe Quantum warmtepompen voor woonhuizen zijn ontworpen om energiehandel en netschommelingen om te zetten in financiële voordelen voor de huiseigenaar.

Q V A N T U M

Ontdek jouw
voordelen

KIES DE BESTE

Aquarea L-serie warmtepompen

Panasonic presenteert prijswinnende warmtepompen voor energiezuinige verwarming, koeling en productie van warm tapwater.

- Zeer geschikt voor nieuwbouw en bestaande bouw
- Eenvoudige installatie en onderhoud
- ErP-classificatie verwarming tot A+++
- DHW COP tot 3.6
- Grote impact BENG

Scan de QR-code
en ontdek meer

